

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Kulttuuria nuorille

K9-työpajoja nuorten kulttuuriin innostamiseen

Kaisa Niskanen ja Senni Paananen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
5/2019

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijät: Kaisa Niskanen ja Senni Paananen
Opinnäytetyön nimi: Kulttuuria nuorille – K9-työpajoja nuorten kulttuuriin innostamiseen
Sivumäärä: 36 ja 11 liitesivua
Työn ohjaaja(t): Kuopion kaupungin draamakasvattaja Anni Marin
Työn tilaaja(t): Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palvelut

Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palveluissa on K9-kortti, jolla yhdeksäsluokkalaiset nuoret Pohjois-Savon alueella (poislukien Varkaus ja Leppävirta) pääsevät käyttämään kulttuurilaitosten palveluita ilmaiseksi tai alennuksella. K9-korttia ei ole kuitenkaan käytetty aktiivisesti viime vuosina. Opinnäytetyössä selvitimme, mitä muutoksia K9-korttiin pitäisi tehdä, jotta K9-kortin käyttäminen kiinnostaisi yhdeksäsluokkalaisia nykyistä enemmän. K9-kortin tarkoituksena on antaa yhdeksäsluokkalaisille mahdollisuus tutustua taiteeseen ja eri kulttuurilaitoksiin, jotta he voisivat löytää itselleen uusia mielenkiinnonkohteita, ja siten heistä saataisiin kulttuuripalveluiden käyttäjiä.

Tavoitteenamme oli innostaa yhdeksäsluokkalaiset kulttuuripalveluiden pariin K9-työpajojen avulla. Työpajojen tarkoituksena on antaa yhdeksäsluokkalaisille tietoa K9-kortista, sen eduista ja mitä kulttuuripalveluita Kuopion alueella on. Työpajojen aikana keräsimme nuorilta kehitysideoita keskustelemalla, havainnoimalla ja kyselyiden avulla, jotta nuorten omat ideat voidaan ottaa huomioon korttia kehittäessä.

Työpajojen ja kyselyiden avulla saimme selville, että monet nuoret ovat kiinnostuneet joistain taiteen muodoista, ja ovat valmiita lähtemään kulttuuripalveluiden pariin. Nuoret lähtisivät mieluiten kulttuurilaitoksiin, jos he hyötyisivät siitä jotenkin. Esimerkiksi he kävisivät teatterissa, jos käyntiä voi hyödyntää koulutehtävissä, eli kirja-arvostelun voisi esimerkiksi korvata teatterikäynnillä ja arvostelulla. Nuoret kaipaavat myös ajankohtaista mainostusta siitä, millaisia näytöksiä ja näyttelyitä on sillä hetkellä menossa, ja jotka ovat kohderyhmälle sopivia.

Tilajalle, Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palveluille, jäi kyselyiden ja havaintojen pohjalta kootut merkittävimmät tulokset ja kehitysideat, jotka kerättiin yhteen työpajatoiminnan päätyttyä. Työpajoilla innostaminen onnistui hyvin, ja nuorten kiinnostus kulttuuria ja taidetta kohtaan näkyi. Työpajatoiminnan onnistumisen myötä toimintaa jatketaan tulevaisuudessa. Tilaja hyödyntää saamia tuloksia K9-kortin jatkokehittämisessä. K9-kortin käytön määrä selviää jatkokehittämisen myötä myöhemmin.

Asiasanat innostaminen, kulttuuri, taide, työpajat, yleisötyö

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Civic Activities and Youth Work Degree Programme

Author: Kaisa Niskanen and Senni Paananen
Title: Culture for Youths – K9-workshops for young people to inspire them in to culture
Number of Pages: 36 and 11 attachment pages
Supervisor(s): Drama educator Anni Marin
Subscriber(s): Culture services of Kuopio

In Kuopio there is K9-card which gives free or cheaper cultural services for ninthgraders at North Savos region (excluding Varkaus and Leppävirta). In recent years card hasn't been used actively. In our thesis we researched what changes we should do so ninthgraders would use K9-card more. Purpose of the K9-card is to give ninthgraders a chance to get to know arts and different cultural services, so they would find new interests. That way they would be futures audience for cultural services.

Our goal was to inspire ninthgraders towards cultural services with K9-workshops. Purpose of workshops was to give information from K9-card and perks for ninthgraders on the workshop. We also tell what kind of cultural services are in Kuopio. During workshops we collected ideas from youths how we could improve K9-cards. So we could take into account youths own ideas while we improve the K9-card. We used conversations, observations and enquiries to collect the ideas.

With workshops and enquiries we found out that many youths are interested in some kind of art. Youths are ready to go into cultural services. If youths benefit from the K9-card they are most likely to use it. For example if they go to the theatre they can benefit it at school. They could replace book reviews with visiting in theatre and writing reviews from it. Youths long for topical advertisement about shows and exhibits that are on going.

Orderer of the thesis were given results that we put together from enquiries and observations after workshops. Inspiring youths to culture and art was shown. Because workshops were successful orderer is going to use it in the future. Orderer can use collected results to improve K9-cards usage. The final results will be shown after orderer introduces improvement ideas.

Keywords art, audience development, culture, inspire, workshops

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 OPINNÄYTETYÖN NÄKÖKULMA	7
2.1 Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palvelut	7
2.2 Tarve.....	8
2.3 Tavoitteet	9
3 TIETOPERUSTA	10
3.1 Innostaminen ja dialogisuus.....	10
3.2 Osallisuus.....	12
3.3 Toiminnan eettisyys.....	13
3.4 Työpajat	14
3.5 Yleisötyö.....	14
4 OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT	16
4.1 Havainnointi	16
4.2 Kysely yhdeksäsluokkalaisille nuorille	17
5 TOTEUTUS.....	18
5.1 Työpajoihin valmistautuminen	19
5.2 Työpajojen rakenne.....	20
5.3 Työpajojen aikataulutus ja pariohjaus	21
5.4 Työpajan haasteita	22
6 TULOKSET	23

6.1 Merkittävimmät tulokset	24
6.2 Muita tuloksia.....	28
6.2.1 Kysely nuorten huoltajille.....	29
7 ARVIOINTI	30
7.1 Tilaajan arviointi opinnäytetyön hyödyllisyydestä	31
7.2 Itsearviointi.....	32
8 POHDINTA	32
8.1 K9-kortin jatkokehittäminen.....	33
LÄHTEET	35
LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Nuoret ovat tulevaisuudessa niitä, jotka käyttävät erilaisia palveluita, ja monia nuoria kiinnostaa kulttuuriin, taiteeseen, musiikkiin ja videoihin liittyvät toiminnat, kuten erilaiset työpajat. Siksi nuoret ovat kohderyhmä, jonka innostamiseen kannattaa panostaa huolellisesti. Monet nuoret viettävät paljon aikaa kaupungilla kavereiden kanssa, mutta osa nuorista kaipaa myös virikkeellistä toimintaa. Palveluiden hinnat ovat heille usein liian kalliita, jonka takia on tärkeää tarjota mahdollisuuksia osallistua eri palveluiden toimintaan.

Pohjois-Savossa on yhdeksäsluokkalaisille suunnattu K9-kortti, jolla he pääsevät hyvin eduin kulttuuripaikkoihin. Näihin kulttuuripaikkoihin kuuluvat esimerkiksi museot, teatterit, musiikkilaitokset ja näyttelyt. Nuoret hyödyntävät saamiaan etuja hyvin vähän, joten on tärkeää innostaa nuoria käyttämään kulttuuripalveluja. Nuorille täytyy tuoda tutuksi kulttuuripaikat ja niiden sijainnit sekä ottaa huomioon nuorten omat mieltymykset K9-toiminnan kehittämisessä ja nuorten innostamisessa. Paalasmaan (2014, 102) mukaan ”sekä taiteen tekeminen että taiteen kokeminen on ihmisen koko persoonallisuuden kasvua rikastavaa.” Paalasmaa on nostanut esille myös mielikuvituksen kehittämisen taiteen avulla. Nämä seikat ovat hyvä lähtökohta, kun pohditaan nuorten innostamisen tärkeyttä taiteen ja kulttuurin pariin.

Nuorten innostaminen voi olla haastavaa, koska osalla nuorista voi olla ennakkoluuloja muun muassa taidetta ja kulttuuria kohtaan. Lisäksi haastetta tuo sosiaalinen paine, jota moni yläkoululainen kokee esimerkiksi kavereiden keskuudessa. Haastetta nuorten osallistamiseen tuo myös, jos nuoria ei lähtökohtaisesti kiinnosta aihe, joihin nuoria pyritään innostamaan. K9-korttia ei ole käytetty aiemmin toivotulla tavalla ja etuja ei ole hyödynnetty aktiivisesti. Tästä voi päätellä, että kulttuuri ja taide aiheena ei mahdollisesti kiinnosta nuoria, nuoret eivät tiedä mitä kulttuuripaikat ovat tai aihe on muuten vieras ja jännittävä. Tämä puolestaan nostaa kynnystä osallistua tapahtumiin ja lähteä tutustumaan kulttuuripalveluihin.

Opinnäytetyössä toteutimme työpajoja yhdeksäsluokkalaisille, joiden avulla selvitimme, kuinka nuoria saadaan innostettua kulttuurin ja taiteen pariin. Työpajoissa

nuorilta kuultiin, mitä K9-korttiin voi lisätä, jotta se on nuorille miellyttävämpi ja helpompi käyttää, sekä kynnyks olisi matalampi kulttuuripaikkoihin menemiselle. Selvitimme nuorten ajatuksia kulttuurin ja taiteen kuluttamisesta ja K9-kortin uudistamisesta. Opinnäytetyön tekemiseen lähdettiin työelämän tarpeista, ja sitä tehdessä olemme huomioineet laissa säädetyt tavoitteet nuorten kasvun ja osallisuuden tukemisessa.

2 OPINNÄYTETYÖN NÄKÖKULMA

Opinnäytetyömme tilaaja on Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palvelut, ja toutimme opinnäytetyömme tilaajan tarpeesta. Kansalaistoiminnan palvelut etsivät tekijöitä kehittämään K9-korttia, ja innostamaan yhdeksäsluokkalaisia kulttuuripalveluiden pariin. Koimme aiheen kiinnostavaksi ja tärkeäksi, ja halusimme lähteä työskentelemään sen parissa. Mielestämme aihe on tärkeä, koska kulttuuri ja taide ovat yleissivistäviä, ja antavat käyttäjälleen paljon, varsinkin jos löytää teoksen, joka puhuttelee itseä. Emme itse ole taiteen suurkuluttajia, emmekä koe osaavamme taiteesta kaikkea, mutta kiinnostusta kulttuurin ja taiteen harjoittamiseen löytyy. Halusimme näyttää omalla esimerkillämme nuorille, ettei taiteen parissa tarvitse olla asiantuntija, jotta siitä voisi nauttia. Koimme, että nuorilla saattaa olla stereotyyppioita kulttuuria ja taidetta kohtaan, joita halusimme lähteä kitkemään pois.

2.1 Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palvelut

Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palveluiden kulttuuritiimissä työskentelee muun muassa kulttuurisuunnittelijoita ja draamak kasvattaja. Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palvelut kuuluu Kuopion kaupungin hyvinvoinnin edistämisen palvelualueeseen. Palvelualueeseen kuuluu kulttuuripalveluiden lisäksi myös esimerkiksi museo, kirjasto, Kuopion kaupunginteatteri, Kuopion kaupunginorkesteri ja ryhmä-

toimintaan keskittyneitä liikuntapalveluita. Kansalaistoiminnan palveluissa työskentelevät myös hyvinvointi- ja ehkäisevän päihdetyön koordinaattorit. Ohjatun hyvinvoinnin palveluiden tarkoituksena on antaa palveluiden käyttäjille rinnalla kulkija palveluiden piiriin. (Kuopion kaupunki 2019.)

Kuopion kaupungin kulttuuripalveluiden tehtävänä on kehittää kulttuurikasvatusta, osallisuutta ja saavutettavuutta Kuopiossa yhteistyössä kulttuuritoimijoiden kanssa. Kulttuuripalveluiden kohderyhmänä ovat lapset, nuoret, ikäihmiset ja erityistä tukea tarvitsevat. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on tarjota kohderyhmille mahdollisuuksia tutustua taiteeseen ja kulttuuriin sekä ilmaista itseään taiteenalojen avulla. (Kuopion kaupunki 2019.)

2.2 Tarve

Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palveluilla on yhdeksäsluokkalaisille nuorille tarkoitettu K9-kulttuurikortti, jolla nuoret Pohjois-Savon alueella (pois lukien Varkaus ja Leppävirta) pääsevät ilmaiseksi tai alennuksella kulttuurimenoihin. K9-kortilla yhdeksäsluokkalaiset pääsevät mm. alueidensa museoihin ilmaiseksi, Kuopion kaupunginteatterin esityksiin neljällä eurolla, kun ostavat lipun esityspäivänä, ja kahdella eurolla Itä-Suomen tanssin aluekeskuksen esityksiin Sotkulla. K9-kortti jaetaan elokuussa koulujen alettua, ja se on voimassa yhdeksäsluokkalaisille koko lukuvuoden ajan, joten sitä voi käyttää myös kesällä. (Peda.net 2018.)

K9-korttia käytetään hyvin vähän, vaikka K9-kortti mahdollistaa pääsyn moniin kulttuurimenoihin ja -tapahtumiin hyvin eduin. On tärkeää pohtia, miten nuoret saadaan lähtemään kulttuurin ja taiteen pariin, ja millaisina paikkoina nuoret näkevät eri kulttuurilaitokset.

Opinnäytetyössä selvitimme, miten Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palveluiden toimintaa tulee kehittää, jotta nuoret löytävät tiensä kulttuurin ja taiteen pariin entistä tehokkaammin, ja saavat enemmän tietoa asuinalueellaan tai sen lähiympäristössä tapahtuvista näyttelyistä ja näytöksistä eri kulttuurilaitoksissa. Tärkeänä tehtä-

vänä työskentelyn aikana oli osallistaa yhdeksäsluokkalaisia käyttämään heille tarkoitettua K9-korttia enemmän, ja innostaa heitä tutustumaan kortin avulla kulttuuriin ja taiteeseen. Työskentelyn aikana selvitimme, voiko nuoria innostaa K9-kortin käyttäjiksi vai onko K9-korttia turha ylläpitää. Lähestyimme opinnäytetyömme aihetta seuraavien kysymysten pohjalta:

1. Miten nuoret saadaan käyttämään K9-korttia ja heille suunnattuja etuja?
2. Millainen kulttuuri ja taide nuoria kiinnostaa ja mitä ajatuksia kulttuuri ja taide nuorissa herättää?
3. Kiinnostaako kulttuuri ja taide nuoria ylipäänsä?

2.3 Tavoitteet

Opinnäytetyömme tavoitteena oli innostaa nuoria kulttuurimenoihin Kuopion alueella ja selvittää, miten nuoret saadaan lähtemään kulttuuripalveluiden pariin. Pyrimme tuomaan nuorten tietoisuuteen missä ja millaisia kulttuurimenoja ja -laitoksia Kuopion ja Pohjois-Savon alueella on, sekä kehittämään työpajatoiminta sellaiseksi, että sitä voidaan käyttää tulevaisuudessa kulttuurilaitosten esille tuomisessa kouluissa. Halusimme saada nuorilta kehitysideoita, jotta K9-korttia voidaan kehittää jatkossa nuorten toiveiden mukaisesti. Nuorille halutaan antaa mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin, ja tärkeää onkin, että nuorten ääntä on kuultu, kun kehittämistyötä viedään eteenpäin.

Työn tavoitteiden taustalla on halu saada nuoret lähtemään kulttuuripaikkoihin matalammalla kynnyksellä ja tuomalla eri taidelajit nuorille tutuiksi. Nuorten tiedon lisääminen taiteesta tuo hyötyä kulttuuripaikoille, koska siten nuorista saadaan tulevaisuuden yleisöä kulttuurin ja taiteen pariin. Nuorten kanssa työskentelyä toteutettiin osallistavien menetelmin, innostaen ja aktivoiden.

Nuorisolaissa (21.12.2016/1285) on säädetty tavoitteet, joilla nuorisolakia toteutetaan. Nuorisolakiin on kirjattu tavoitteiksi nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen, sekä nuorten kasvun, yhteisöllisyyden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. Lakia toteutetaan esimerkiksi monialaisella yhteistyöllä.

(Nuorisolaki (21.12.2016/1285.) Opinnäytetyötä on lähestytty lakiin tutustumalla ja sen säädöksiä toteuttamalla.

3 TIETOPERUSTA

Opinnäytetyöhömmme liittyy monia aiheita ja käsitteitä, joita käymme tässä läpi esimerkkien kautta. Näitä ovat työpajat, yleisötyö, innostaminen, dialogisuus, osallisuus ja toiminnan eettisyys. Olemme käsitelleet aiheita toiminnallisesta menetelmästä saatujen kokemusten avulla. Luvussa esitelty tietoperusta on kulkenut taustalla koko työpajatoiminnan ajan. Näiden käsitteiden ymmärtämisen kautta työpajojen toteuttaminen on saatu toimimaan sujuvasti teorioihin peilaten.

3.1 Innostaminen ja dialogisuus

Dialogisuus -käsite tarkoittaa kahden tai useamman henkilön välistä vuorovaikutusta, jossa jokaisella dialogiin osallistuvalla on tärkeä ja merkityksellinen rooli. Työpajatoiminnassa dialogilla tarkoitamme tasavertaista, aktiivista ja arvokasta keskustelua, jossa jokaisella on oikeus olla osana avointa ja kunnioittavaa vuorovaikutustilannetta. Dialogisuus on tärkeä osa onnistunutta kohtaamista, jossa edellä mainittujen asioiden lisäksi sitoutuminen, vastavuoroisuus ja kunnioittava suhtautuminen ovat keskiössä. Dialogisessa keskustelussa ja kohtaamisessa avainasemassa on osoittaa, että dialogiin osallistuneet ovat tulleet nähdyiksi ja heidän äänensä on kuultu. (Hakoluoto 2016, 11-15.)

Innostaminen työpajoissa näkyi aktiivisessa ja tasa-arvoisessa vuorovaikutuksessa, jossa dialogisuus ohjaajan ja oppilaiden välillä oli merkittävässä roolissa. Innostaminen on yhdessä tekemistä, joka luo uusia oppimisen kokemuksia. Oppiminen on prosessi, joka toteutuu aktiivisen ja osallistavan toiminnan kautta. Innostaminen toteutuu mahdollistamalla oppimisprosessin aikana kohderyhmän aktiivisuutta. (Paalasmaa 2014, 105.)

Työpajojen aiheena olleet taideteokset, taiteilijat, kulttuuripaikat ja K9-kortilla saata-
vat edut tuotiin esille innostaen, nuoria aktivoiden ja nuorten mielenkiinnonkohteet
huomioiden. Oppilaille haluttiin tarjota uusia näkökulmia nähdä ja kokea taidetta pai-
kasta riippumatta. Tärkeä osa työpajatoimintaa oli nuorten työskentelyn havainnointi
ja dialogisuus, joka oli tärkeää nuorten innostamisessa ja aktivoinnissa. Havain-
noimme ryhmiä joka työpajakerralla kirjoittaen huomioita muistiin havainnointipäi-
väkirjaan, sekä kohtasimme nuoria avoimesti työpajojen aikana.

Työpajoissa pyrimme hyvään dialogiseen vuorovaikutukseen, jossa jokainen osallistuu
aktiivisesti vuorovaikutustilanteeseen ja on vastavuoroinen. Jokaisella nuorella oli
mahdollisuus ilmaista itseä ja vastaanottaa muiden ajatuksia ja mielipiteitä kulttuu-
rista ja taiteesta. Hakoluoto (2016, 13) sanoo artikkelissaan *Nuoren kokonaisvaltainen
kohtaaminen ja dialogisuus*, että dialogin pohjalta saadaan usein onnistunut kohtaa-
minen. Onnistuneen kohtaamisen luominen oli meille tärkeää työpajoja ohjatessa.

Pyrimme ohjaajan roolissa luomaan tasa-arvoisuutta huomioimalla kaikki työpajaan
osallistuvat oppilaat tasavertaisesti. Luokkahuonetilanne on haastava, koska nuorten
omat roolit ryhmässä ovat jo muotoutuneet, joka toi omat haasteensa tasa-arvoisen
dialogin käymiseen ja jokaisen oppilaan äänen esille saamiseen. Tästä syystä nuorten
kohtaaminen useammin kuin kerran, olisi tuonut lisää tasa-arvoista keskustelua jokai-
sen ryhmän jäsenen kanssa. Useissa työpajoissa huomasi, kuinka nuoret, joilla oli ko-
kemusta taiteesta ja kulttuurista enemmän jo ennestään, puhkesivat keskusteluun hel-
pommin. Tämän seurauksena taas ne, jotka eivät kokeneet kulttuuria ja taidetta niin
omakseen, jäivät keskustelussa helposti taka-alalle.

Saara Repo-Kaarento (2010, 105) kuvaa ihmisten asemaa ryhmässä sanalla ”status”,
joka näkyy ryhmässä esimerkiksi siinä, kuka käyttää eniten puheenvuoroja tai on eni-
ten vuorovaikutuksessa muiden ryhmään osallistuneiden kanssa. Statuksen omaksu-
miseen voi vaikuttaa aikaisemmat tiedot ja taidot käsiteltävään aiheeseen liittyen. Vah-
van sosiaalisen statuksen omaavat oppilaat ottavat helpommin oman tilan ja roolin
ryhmässä, jolloin he, jotka eivät omaa niin vahvaa statusta, saattavat jäädä jalkoihin.
(Repo-Kaarento 2010, 105-107.) Erilaisia statuksia pystyi havainnoimaan työpajojen
avulla hyvin, vaikka haasteena oli saada kaikki ryhmän jäsenet mukaan tasa-arvoiseen
keskusteluun. Ohjaajan roolissa pyrimme huomioimaan jokaisen, myös heikomman

statuksen omaavat oppilaat, jotta dialogi olisi mahdollisimman avointa ja tasaver-
taista.

3.2 Osallisuus

Osallisuus on monipuolinen käsite, joka voidaan määritellä usealla eri tavalla. Osalli-
suus tulee esille esimerkiksi antamalla mahdollisuuksia vaikuttaa, jonka myötä luo-
daan osallisuuden kokemuksia (Nuorisoasiainkeskus 2012, 7-8). Osallisuuden koke-
musten tarjoaminen ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen olivat tär-
keitä asioita työpajatyöskentelyn aikana. Näiden seikkojen kautta osallisuus tuli ilmi.
Nuorille haluttiin antaa osallisuuden kokemuksia ja tunteita vaikuttamismahdolti-
suuksista, sillä nuorten ääni on tärkeä nuoria koskevissa asioissa ja muutoksissa. Myös
Nuorisolain (21.12.2016/1285) 24 § velvoittaa nuorten kanssa toimivia kuulemaan
nuoria heitä koskevissa asioissa.

Työpajoissa koimme tärkeäksi, että nuoret saivat vaikuttamisen kokemuksia osallistu-
misen ja osallistamisen lisäksi, sillä K9-työpajoilla ne linkittyvät vahvasti toisiinsa.
Vaikuttaminen työpajatyöskentelyssä näkyi nuorten mielipiteiden huomioimisella K9-
kortin jatkokehittämistä ajatellen. Nuorille kerrottiin, että K9-korttia kehitetään ja
heiltä toivotaan mielipiteitä siitä, millainen tulevaisuuden K9-kortti on. Nuorten aja-
tuksia kerättiin ylös työpajatoiminnan aikana sekä kyselyiden välityksellä työpajan
päätteeksi.

Osallisuudesta puhuttaessa osallistumisen käsite on keskeinen. Työpajojen aikana ha-
luttiin nuorilta aktiivista mukanaoloa sekä yksilö- että ryhmätasolla. Työpajojen ai-
kana kuulumme nuorten ajatuksia, joita oli herännyt pienryhmätyöskentelyn aikana.
Huomioimalla nuoret ja ottamalla heidän antamansa ideat käyttöön, vahvistetaan sitä,
että toiminta tulee jatkossa olemaan nuorten näköistä ja heidän ehdoillansa toteutet-
tua (Mäenpää 2015, 89). Kehittämisessä on tärkeää huomioida kohderyhmä, jolle työtä
tehdään. Siten saadaan tuotettua halutulle yleisölle kiinnostavaa ja heitä koskettavaa
sisältöä.

3.3 Toiminnan eettisyys

Ohjaajan tulee olla työssään avoin ja rehellinen, mutta ohjaajan pitää tuntea omat rajansa, tietämättömyytensä ja avun tarpeensa. Eettisesti toimivan ohjaajan tulee olla tasapuolinen, oikeudenmukainen ja hänen pitää yrittää ymmärtää ohjattavien mielipiteitä ja kohdata heidät hyväksyvästi. (Hämäläinen & Palo 2014, 28-29.) Nuorten kohtaamisessa on tärkeää kohdata nuoret tasapuolisesti ja kunnioittamalla heitä.

Läsnäolo ja kannustaminen ovat nuorisotyöntekijän eettisiä tehtäviä, jotka luovat hyvän pohjan kohtaamistyölle, joka on tärkeä osa nuorisotyötä. Osallisuuden tukeminen ja nuorten näkökulmaan tutustuminen ja sen esille tuominen, sekä nuorten vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen yhdessä nuorten kanssa, ovat niitä eettisiä peruspilareita, joita nuorisotyöntekijän tulee ottaa huomioon työssään nuorten parissa. Nuorisotyön yhtenä eettisenä näkökulmana nähdään myös monialainen yhteistyö, jossa nuorisotyöntekijät oppivat toisiltaan sekä muilta yhteistyökumppaneilta nuorisotyön tekemistä. (Rauas 2014, 23-29.)

Meidän työpajamme arvoja olivat:

- Huomatuksi, kuulluksi ja huomioiduksi tuleminen
- Kiinnostuksen herättäminen ja aktivointi taiteeseen ja kulttuuriin
- Osallisuus
- Toisten mielipiteiden kunnioittaminen
- Yksilöllisyys
- Oppilaiden aito kohtaaminen

Lähtökohtanamme oli ohjata työpajoja avoimesti ja kaikenlaisen keskustelun sallivasti, jotta jokainen oppilas kokee, että heidän mielipiteensä taiteesta ja kulttuurista ovat arvokkaita ja oikeita. Halusimme korostaa, ettei taiteesta voi ajatella väärin ja että jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen. Työskentelimme työpajoilla eettisten ohjeistusten mukaisesti, jotta nuoret saavat osallisuuden kokemuksia monialaisen yhteistyön kautta. Monialainen yhteistyö oli paljon esillä, sillä työskentelimme eri alojen osaajien kanssa ja opimme vastavuoroisesti toistemme työtavoista ja -otteista.

3.4 Työpajat

Työpajat ovat joustavia toiminta-, työ- ja oppimisympäristöjä, joissa käytännön tekemistä käytetään menetelmänä. Työpaja menetelmänä voi olla työ-, yksilö- tai ryhmäohjausta, tai jopa niiden yhdistelmiä. Työpajojen sisällöt voivat vaihdella, jotta sisältö vastaa tarvetta. Nykyään nuoria kiinnostavat eniten kuvataide-, teatteri-, musiikki- ja videotyöpajat. (Hämäläinen & Palo 2014, 11-13.)

Työpajojemme aiheena olivat Pohjois-Savon alueen taide- ja kulttuuripaikat. Niistä kertoessamme yritimme hyödyntää nuorten yksilöllisiä ajatuksia taiteeseen ja kulttuuriin liittyen, mutta toteutimme toimintaa myös pienryhmissä työpajatoiminnan aikana. Työpajoissa esitellyillä teoksilla haluttiin herätellä keskustelua sekä yksilö- että ryhmätasolla, jotta oppilaat pääsivät kertomaan omia ajatuksiaan sekä kuulemaan kavereidensa ajatuksia aiheeseen liittyen. Ohjaamamme työpajat eivät vastanneet täysin perinteisiä työpajamalleja, vaan toteuttamamme työpajat olivat kertaluontoisia, jolloin kohtasimme kunkin työpajalle osallistuneen nuoren kerran.

3.5 Yleisötyö

Yleisötyön tavoitteena on syventää yleisön ja teatterin välistä suhdetta, ja yleisötyötä voidaan toteuttaa monella tapaa. Yleisötyötä voi olla esimerkiksi toiminnalliset työpajat, joissa syvennetään katsojan kokemuksia teoksesta tai esityksestä. (Torkko, Haapalainen, Malte-Colliard, Himberg & Laiho 2010, 2.) Yleisötyö ei sovi samanlaisena kaikkeen vaan se pitää soveltaa tilanteeseen sopivaksi. Kuitenkin yleisötyössä on piirre, joka näkyy kaikissa muodoissa eli kuunteleva asenne. (Bollo, Da Milano, Gariboldi, Torch, Carnelli, Karlsson, Schiavone & Georgadze 2017, 46.)

Yleisötyö vaikuttaa sosiaalisiin, taiteellisiin ja taloudellisiin tekijöihin. Sosiaaliset vaikutukset antavat yleisölle mielekkäitä ja uusia kokemuksia. Yleisö voi saada esityksistä iloa ja itsetuntoa. Yleisötyön avulla kulttuuripaikoista voi tulla helpommin lähestyttäviä ja avoimempia. Taiteellisten vaikutusten kautta taiteen tekijät pääsevät kokemaan

taidetta yhdessä yleisön kanssa. Yleisön ottaminen mukaan joihinkin projekteihin synnyttää uusia taiteen mahdollisuuksia. Taiteen tekijät voivat löytää myös inspiraatioita, kun he pääsevät kohtaamaan yleisöä. (Torkko ym. 2010, 9-10.)

Taloudellisesti yleisötyöprojektit ovat edullisia, ja niiden kautta kulttuuripaikat saavat aktiivisia ja uskollisia katsojia. Jos kulttuuripaikat ovat ottaneet huomioon erityistä tukea tarvitsevat yleisötyössään, saavat he myös positiivista mainostusta, sillä katsojat kokevat tulevansa huomioiduiksi. Muutenkin katsojat suosittelevat ja kehuvat kulttuuripaikkoja ystävilleen, jos he ovat kokeneet jotain uutta ja mielenkiintoista. (Torkko ym. 2010, 9-10.)

Työpajatoimintamme toteutti yleisötyön lähtökohtaa, sillä työpajojen tavoitteena oli innostaa ja aktivoida nuoria löytämään kulttuurista ja taiteesta itselleen uusia mielenkiinnonkohteita. Pitkällä aikavälillä toiveena on, että nuorista kasvaa kulttuuripaikkojen tulevaisuuden yleisöä. Työpajoissa tutkitaan erilaisia teoksia, joiden kautta toivotaan, että nuorille syntyisi kokemuksia, jotka saavat heidät tutkimaan lisää eri teoksia ja esityksiä. Työpajojen avulla yritetään laskea kynnystä, jotta nuorten on helpompi lähteä vapaaehtoisesti katsomaan taidetta ja kulttuuria, ja siitä tulisi normaalia vapaa-ajan toimintaa.

Yleisötyön tärkeä osa on myös se, että taiteilijat ja kulttuuripaikat saavat rehellistä palautetta yleisöltä, jotta työn mielekkyys säilyy, ja taiteilijat pääsevät kehittämään itseään. Työpajan avulla saadaan kerättyä nuorten palautetta kulttuuripaikoista, työpajoissa näytettävistä teoksista, esityksistä ja näyttelyistä, joissa nuoret ovat itse käyneet. Työpajojen jälkeen on helppo antaa palautetta eteenpäin. Palautteen avulla kulttuuripaikat voivat kehittää toimintaa, joka on nuorille mielekästä, ja siten saadaan nuoret aktiivisemmaksi yleisöksi.

4 OPINNÄYTETYÖSSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT

Tutkimuksessamme halusimme selvittää yhdeksäsluokkalaisten näkemyksiä ja miten he olisivat valmiita aktivoitumaan kulttuurin pariin. He itse tietävät parhaiten, mitkä muutokset saavat heidät käyttämään K9-korttia.

Teimme toimintatutkimusta, koska tutkimuksen tarkoituksena on muuttaa ihmisten toimintaa (Ojasalo, Moilanen ja Ritalahti 2015, 37). Toimintatutkimus on osallistavaa toimintaa, jossa yritetään löytää ratkaisuja ongelmaan yhdessä tutkimuksen kohderyhmän kanssa. Toimintatutkimuksella yritetään selvittää, kuinka asiat toimisivat paremmin, eikä keskitytä liikaa siihen miksi asiat eivät toimi. Osallistava kehittäminen on hyvä tapa ratkaista kehitettävää ongelmaa, sillä siinä kehittäjät saavat kohderyhmältä itseltään ajatuksia. Kohderyhmä on se, joka tuntee aiheen haasteet paremmin, ja tietävät, mitkä muutokset saavat heidät aktiivisemmaksi. Toimintatutkimuksen kaikissa tilanteissa muutos ei välttämättä tapahdu, mutta tutkimuksella saadaan kuitenkin kohderyhmän asenteita näkyviin, joita ei tiedettäisi ilman tutkimusta. (Ojasalo ym. 2015, 58-59.)

4.1 Havainnointi

Havainnointia käytettiin työpajoissa, koska haluttiin nähdä oppilaiden käyttäytymistä ja ajatuksia kulttuuria ja taidetta kohtaan. Kuten Ojasalo ym. (2015, 114) kirjoittavat, havainnointia käytetään yleensä esimerkiksi kyselyiden tukena. Työpajojen aikana kyselyiden kautta halusimme selvittää tuloksia ja nuorten ajatuksia heidän kulttuurikäyttäytymisestään. Havainnot auttoivat analysoimaan kyselyitä luotettavammin. Jos kysely olisi tehty ilman, että emme olisi nähneet luokkaa, tuloksista ei voisi tietää kuinka tosissaan kyselyihin oli vastattu ja millainen kiinnostus oppilaille aiheetta kohtaan oli. Havainnot tukivat hyvin kyselyiden tuloksia ja tutkimusta kokonaisuudessaan.

Teimme havaintoja koko työpajan keston ajan. Työpajan jälkeen kokosimme havainnot yhdeksi kokonaisuudeksi havainnointipäiväkirjaan (liite 1), jotta niihin on helppompaa palata myöhemmin varsinaisen toiminnallisen työskentelyn jälkeen. Havainnointipäiväkirjaan tehtyjen merkintöjen kautta muistaa myöhemmin, mitä työpajoissa on tapahtunut, ja millainen ryhmä työpajaan on osallistunut. Havainnoitaessa täytyy olla mahdollisimman järjestelmällinen, jonka takia kokosimme säännöllisesti työpajojen tapahtumia havainnointipäiväkirjaan. (Ojasalo ym.2015, 115.)

4.2 Kysely yhdeksäsluokkalaisille nuorille

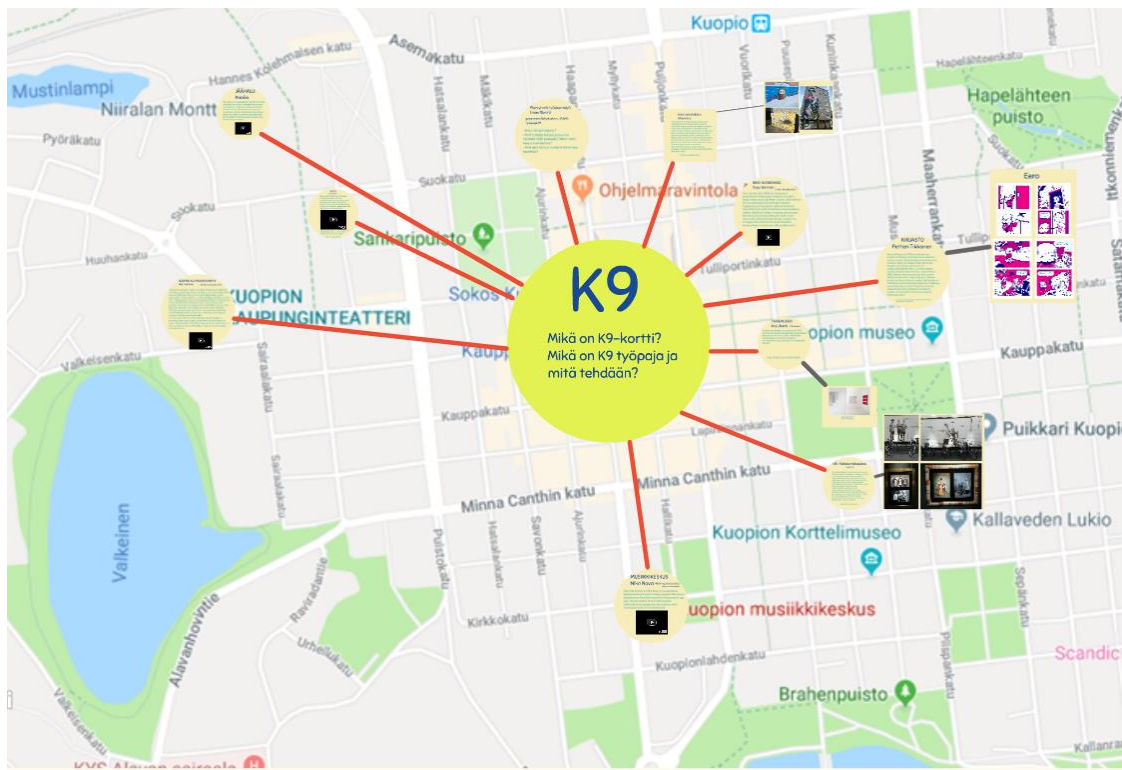
Kyselyiden haasteena on niiden luotettavuuden arviointi, sillä ei pystytä arvioimaan kuinka vakavasti oppilaat suhtautuvat aiheeseen ja kuinka todenmukaisesti kyselyyn on vastattu (Ojasalo ym. 2015, 121). Luotettavuuden arviointia pyrimme ratkaisemaan havainnoimalla, sillä sitä kautta huomasimme oppilaiden kiinnostuksen aiheeseen. Kyselyitä tehdessä havainnoimme, että osa oppilaista ei keskittynyt kyselyyn vastamiseen, jonka takia kyselyiden tuloksia on tarkasteltu kriittisesti.

Toteutimme suurimman osan kyselyistä paperiversiona, jotta saimme tulokset varmasti itsellemme. Totesimme paperisen version käytännöllisemmäksi, koska se on nopeampi jakaa ja helpompi täyttää. Kyselyiden tekeminen ja pitäminen verkossa, kuten Webropolissa, on nykyaikaista ja säästää luontoa, mutta sitä kokeiltuamme huomasimme, ettei oppilaat vastaa kyselyyn niin helposti tai luotettavasti kuin paperiseen versioon. Ne kyselyt, joihin emme saaneet vastauksia, tulivat sellaisesta ryhmästä, jossa testasimme kyselyn pitämistä sähköisesti.

Käsittelimme kyselyitä ja niiden tuloksia anonymisti, jotta nuoret vastaisivat luotettavasti ja totuudenmukaisesti. Lisäksi nimettömiä kyselyitä käsitellessämme kunnioitimme nuorten yksityisyyttä.

5 TOTEUTUS

Käytimme työpajojen pohjana Preziä. Prezi on visuaalinen esittelyohjelma, johon keräsimme teoksia pohjoissavolaisilta taiteilijoilta. Yhdistimme teokset Kuopion kulttuuripaikkoihin, jotka aseteltiin Prezi-pohjaan Kuopion karttaan siten, että jokainen kulttuurilaitos oli sen oikealla paikalla. Tarkoituksena oli tuoda oppilaille tutuksi oman alueen taiteilijoita ja heidän teoksiaan, sekä näyttää oppilaille, missä taiteilijoiden teoksia pääsee katsomaan. Halusimme yhdistää kulttuurilaitokset Kuopion karttaan, jotta niiden löytäminen helpottuu. Kartta havainnollisti tätä tarkoitusta hyvin. Esityksen aikana yhdistimme jokaiseen kulttuuripaikkaan sinne kuuluvan K9-edun, jotta se konkretisoi K9-korttia.

Kuva 1 Prezi-esityksen alunäyttö

Työpajojen ohjaamiseen idea saatiin Tampereen Kulttuurikaiuttimesta, jossa samantapaista työpajatoimintaa on pidetty aiemmin. Tampereen Kulttuurikaiuttimen työpajamallista kuulin tilaajalta, joka oli käynyt tutustumassa toimintaan. (Taidekaari 2019.) Saimme Tampereen työpajamateriaalin tutustuttavaksi, mutta se ei ole tällä hetkellä enää saatavilla.

Ajatus työpajojen ohjaamiseen alkoi, kun haluttiin löytää uusi tapa nuorten innostamiseksi ja aktivoimiseksi kulttuuripaikkoihin. Työpajoissa haluttiin K9-kortin etujen lisäksi tuoda esille kuopiolaisia kulttuurilaitoksia ja pohjoissavolaisia taitelijoita, jotta ne eivät tuntuisi nuorista niin vierailta, sekä selvittää nuorten ajatuksia kulttuurista ja taiteesta. Nuorilta haluttiin saada työpajojen aikana havaintojen ja kyselyiden avulla kehitysideoita K9-kortin kehittämiseksi.

5.1 Työpajoihin valmistautuminen

Työpajat ohjattiin Kuopion yläkouluilla tammi-maaliskuun aikana, ja niiden tarkoituksena oli kertoa, mikä K9-kortti on, mitä kulttuurimenoja ja -paikkoja Kuopiossa ja Pohjois-Savon alueella on, esitellä näitä kulttuuripaikkoja hieman lähemmin hyödyntäen Pohjois-Savon alueen taiteilijoita ja heidän teoksiaan, selvittää nuorten suhtautumista ja ajatuksia taiteeseen ja kulttuuriin liittyen sekä tutkia onko työpajoista hyötyä K9-kortin jatkokehittämisen kannalta. K9-työpajojen avulla selvitettiin, miten K9-kulttuurikortin kehittämistä voi tulevaisuudessa jatkaa. Työpajojen ohjaaminen aloitettiin kolmella testityöpajalla. Kaikkiaan työpajoja ohjattiin neljällä eri yläkoululla ja työpajoja pidettiin yhteensä seitsemän. Työpajoihin osallistui yhdeksäsluokkalaisia nuoria ja ryhmissä oli noin 15-25 oppilasta.

Työpajoihin valmistautuessa koimme, että ohjaajien roolissa meidän ei tarvinnut ymmärtää tai tietää kaikkea kulttuurista ja taiteesta, eikä tykätä kaikesta taiteesta, mitä työpajoissa tulee vastaan. Koimme, että on tärkeää olla avoin, rehellinen ja innostava taiteesta puhuttaessa, sekä kunnioittaa toisten tekemää taidetta. Lisäksi oli tärkeää osata käsiteltävät aiheet siten, että ei tarvitse nojautua muistiinpanoihin. Silloin vasta-

vuoroisuus ja kontakti oppilaisiin säilyy, ja pystymme antamaan itsestämme asiantuntevan ja luonnollisen kuvan. Jotta työpajojen ohjaaminen oli sujuvaa, valmistauduimme työpajoihin opettelemalla itse aiheeseen liittyviä käsitteitä ja asioita, sekä testasimme harjoitukset ennalta. Varmistimme harjoittelemalla työpajan rakenteen etukäteen, jotta tehtävät ja menetelmät ovat toimintaan sopivia ja ajavat asiansa. (Ståhlberg 2019, 55.)

5.2 Työpajojen rakenne

Työpajojen rakenne muotoutui lopulliseen muotoonsa kolmen testityöpajan aikana. Jokainen työpaja kesti 1,5 tuntia. Työpaja rakentui muutamasta vaiheesta, joista ensimmäinen oli K9-info, jossa muistutettiin mikä K9-kortti on. Infolla haluttiin muistuttaa nuoria siitä, että heillä on käytössään kortti, jolla heidän on mahdollista päästä hyvin eduin kulttuuripaikkoihin yläkoulun viimeisen lukuvuoden aikana. Lyhyen infon jälkeen alkulämmittelyä esitettiin väittämiä, joiden tarkoituksena oli herättää oppilaiden ajatuksia taiteesta ja kulttuurista. Alkulämmittelyssä oli väittämiä, joita olivat esimerkiksi: *onko väreillä merkitystä, olen joskus tehnyt taidetta, kaikki koulutettujen taiteilijoiden tekemä on taidetta ja piirtely vihon kanteen on kivaa*. Oppilaat vastasivat väittämiin joko kyllä tai ei, käytetyn toiminnallisen menetelmän tavoin. Väittämiä aikana nuorten havainnointi antoi hyvän kuvan siitä, minkälaisen ryhmän kanssa työskentelimme. Lisäksi väittämät kertoivat jo hyvin siitä, mitä nuoret kulttuurista ja taiteesta ajattelivat ennen työpajaa.

Väittämien jälkeen oppilaat jaettiin pienryhmiin. Pienryhmissä oppilaat tutkivat heille annettua aihetta yhden pienryhmäläisen puhelimesta, johon he saivat auki Prezi-esityksen. Prezi-esityksessä oli työpajoissa käsiteltävät teokset ja ohjeistusta (kuva 1). Huomasimme testityöpajojen aikana, että oppilaat tulisi jakaa yhdeksään pienempään ryhmään, joissa on enintään kolme henkilöä. Ensimmäisessä testityöpajassa huomasimme, että ryhmissä, joissa oli neljä henkilöä, osa jäi pienryhmätoiminnan ulkopuolelle, sillä aihetta tutkitaan yhdestä puhelimesta, jolloin kaikki ryhmäläiset eivät pysty seuraamaan sitä saman aikaisesti. Neljän hengen ryhmissä heräsi myös enemmän ylimääräistä keskustelua, joka häiritsi muiden ryhmien työskentelyä. Koska pyrimme

tasa-arvoisen ja keskustelevan ilmapiirin luomiseen, oli erityisen tärkeää, että jokainen oppilas sai äänensä työpajoissa kuuluviin. Liian suurissa ryhmissä osa jäi keskustelun ulkopuolelle, eikä työpajoihin asetetut tavoitteet toteutuneet. Tästä oppineena ensimmäisten työpajojen jälkeen jaoin ryhmän enintään kolmen hengen pienryhmiin, jolloin työskentely sujui rauhallisemmin ja aiheeseen oli helpompi keskittyä.

Jokaiselle parille tai pienryhmälle jaettiin yksi taiteilijan teos ja kulttuurilaitos, jota he tutkivat ryhmässä seuraavien kysymysten pohjalta: *onko teos taidetta, mihin teoksella halutaan ottaa kantaa ja mitä taiteilija haluaa teoksella kertoa ja mitä ajatuksia teos herättää?*

Noin kymmenen minuutin pienryhmätyöskentelyn jälkeen kävimme teokset yhdessä läpi keskustellen. Katsoimme jokaista teosta Prezi-esityksestä yhdessä, jonka jälkeen kukin ryhmä pääsi kertomaan omia ajatuksiaan käsitelystä teoksesta. Yhteisen keskustelun aikana pystyi havainnoimaan oppilaiden kiinnostusta ja herättelemään ajatuksia siitä, millaista kulttuuri ja taide voi esimerkiksi olla ja missä kaikkialla sitä voi kohdata. Nostimme keskustelussa esille myös taiteen ja viihteen, sekä taiteen ja urheilun väliset erot, jolla havainnollistimme sitä, että taidetta ja kulttuuria voi tulla vastaan missä tahansa ajasta ja paikasta riippumatta.

Viimeisenä työpajassa, kun oppilaat olivat lämmenneet aiheelle ja meille, ja ajatuksia taiteeseen ja kulttuuriin oli herännyt, toteutimme kyselyn. Kyselyiden avulla saimme nuorilta ideoita ja ajatuksia siitä, miten K9-korttia voi tulevaisuudessa kehittää, jotta se on nuorille kiinnostavampi ja houkuttelevampi käyttää.

5.3 Työpajojen aikataulutus ja pariohjaus

Jokainen työpaja oli samanlainen menetelmä, jotta kyselyiden vastaukset eivät vaihtele työpajan erilaisuuden vuoksi. Tällä tavoittelimme kyselyihin mahdollisimman luotettavia vastauksia, joita voi tarvittaessa verrata toisiinsa. Koska pyrimme pitämään työpajat mahdollisimman samanlaisina, oli aikataulutus yksi merkittävistä seikoista ottaa huomioon, jotta työpajat olivat loogisia ja hyvin jäsenneltyjä kokonaisuuksia.

Pohdimme ennen työpajojen ohjaamista minuuttiaikataulun, jotta meille annettu aika ei ylity tai alitu. Aikataulutuksessa tuli ottaa huomioon yhteistyökumppaneiden, joita olivat tässä tapauksessa koulut, aikataulut. Jokaiseen työpajaan varattiin aikaa puolitoista tuntia, joka tarkoitti yläkoulussa kaksoistuntia. Aikataulussa pysyminen oli tärkeää, koska se suunniteltiin opettajien kanssa etukäteen ja he tekivät tarvittavat järjestelyt kouluissa meitä varten. Aikataulutimme työpajat siten, että jokaiselle työpajan osiolle (alkuinfo, väittämät, pienryhmätoiminta, läpikäynti ja kyselyt) oli tietty aika. Tärkeää on tiedostaa, että aikataulut eivät aina toteudu niin kuin on suunnitellut ja heittoa voi tulla monista syistä johtuen. Tärkeää on ymmärtää, että aikatauluja voi aina muuttaa esimerkiksi nopeuttamalla joitain osioita. (Ståhlberg 2019, 60-61.)

Työpajatyöskentelyä toteutettiin parityöskentelynä. Leena Ståhlberg (2019, 64-65) on kuvannut pariohjausta teoksessaan *Pienryhmäohjaajan opas* siten, että parityöskentely on toimivaa silloin, kun ohjaajat tuntevat toisensa ja heillä on samanlainen käsitys siitä, miten toimitaan. Työpajoissa parina työskentely oli luontevaa ja toimi hyvin, sillä tavoitteet olivat samat ja osasimme lukea toisiamme parityöskentelyn aikana. Vastuun jakaminen ennen työpajojen alkua ja työskentelyn aikana sujui osaltamme luontevasti ja saimme toisiltamme tukea työskentelyn aikana.

5.4 Työpajan haasteita

Työpajatoimintaan sisältyy haasteita, joiden huomioiminen on tärkeää työpajatoiminnan sujuvuuden kannalta. Ohjaamamme työpajat olivat kertaluontoisia, joten hyvän ja innostavan ensivaikutelman antaminen nuorille oli tärkeää. Yhtenä haasteena oli saada nuoret kertomaan omia ajatuksiaan ja pohdintojaan puolitoistatuntisen työpajan aikana. Luottamuksen rakentaminen ohjaajan ja nuoren välille on tärkeää, jos halutaan saada nuorten ajatukset kuuluviin, jonka takia haasteeksi nousee keskustelun vähäisyys työpajan aikana. Ajatusten herättelemisen työpajan aikana on kuitenkin tärkeämpää kuin yleinen keskustelu.

Monista oppilaista näki, että työpajan aikana heillä heräsi ajatuksia taiteesta. Usean opettajan mukaan ryhmät olivat työpajojen aikana rauhallisia, eivätkä levottomia niin

kuin monesti oppitunneilla. Opettajat löysivät oppilaista myös uusia puolia ja havaitsivat nuorten keskuudessa heränneitä uusia kiinnostuksenkohteita, jotka eivät normaalissa opetuksessa olleet nousseet esille.

Toiminnallisen menetelmän aikana haasteiksi nousivat myös kyselyiden luotettavuus ja tietotekniset ongelmat. Kyselyiden pitämistä hankaloitti se, vastataanko kyselyyn toisissaan ja malttavatko nuoret keskittyä siihen itsenäisesti. Havainnoimalla pystyimme osittain huomaamaan, miten nuoret vastaavat kyselyyn. Jos luokassa oli työpajan aikana avoin ja keskusteleva ilmapiiri, ja kyselyn tekemiseen rauhoituttiin, oli kyselyn tulokset luotettavampia kuin luokissa, joissa nuoret eivät rauhoittuneet kyselyn tekemiseen.

Työpaja perustui täysin tietotekniikan varaan, joten sen toimiminen oli ensisijaisen tärkeää työpajalla. Erään työpajan aikana huomasimme tietotekniikan toimimisen tärkeyden käytännössä, kun tietokone ei toiminut odotetusti. Asia saatiin onneksi korjattua, jolloin työpaja pystyttiin pitämään normaalisti. Jatkoa ajatellen varauduimme huolellisemmin mahdollisiin tietoteknisiin ongelmiin. Mukana oli mm. useampi tietokone varakäyttöön.

6 TULOKSET

Kyselyiden tuloksista saatiin selville, miten nuoret saadaan innostettua kulttuurin ja taiteen palveluiden pariin. Saimme tietää konkreettisia keinoja, joilla nuoret innostuvat lähtemään kulttuuripalveluiden pariin, ja millaisia nuorten kulttuuri- ja taidetottumukset ovat tällä hetkellä. Tulokset keräsimme kyselyiden ja havaintojen perusteella, ja saimme nuorilta kehitysideoita.

Kyselyssä selvitimme taustatietoina sukupuolen ja asuinalueen, jotta näkisimme, onko sukupuolten välisissä tottumuksissa eroa, ja kuinka asuinalueen sijainti vaikuttaa kulttuuripaikkoihin lähtemiseen. Kyselyistä selvisi, mitkä kulttuuripaikat ovat nuorten suosiossa Kuopiossa.

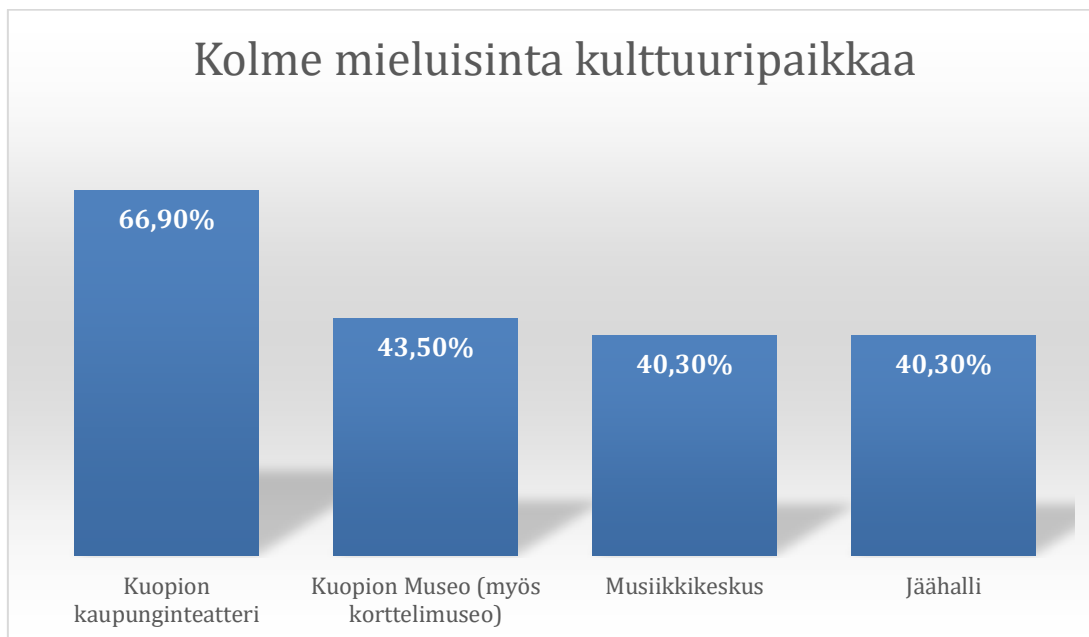
Kulttuuripaikkojen listassa oli mukana jäähalli, joka ei ole varsinainen taidelaitos. Tällä haluttiin tuoda esille, että taidetta ja kulttuuria voi tulla vastaan missä tahansa. Myös yksi työpajan teoksista oli toteutettu jäähallissa, jonka vuoksi kyseinen paikka oli esillä. Nuorille kerrottiin, että jäähalli ei ole taidelaitos, joten jäähallin suosio kyselyssä luultavimmin johtui sen perimmäisestä käyttötarkoituksesta.

Kyselyssä oli muutamia väittämiä, joilla selvitettiin nuorten ajatuksia kulttuuripaikoista ja niihin menemisestä. Väittämiin vastattiin asteikolla 1-5, jossa 1 on täysin eri mieltä ja 5 täysin samaa mieltä. Kyselyn lopussa keräsimme nuorilta kehitysideoita kortin markkinointiin ja käyttämiseen liittyen.

6.1 Merkittävimmät tulokset

Kyselyyn (liite 2) nuorista vastasi 124 ja 5 jätti vastaamatta. Osassa kyselyä oli myös muutamia tyhjiä kohtia, mutta osaan oli kuitenkin vastattu. Kyselyiden luotettavuutta arvioitiin kriittisesti. Kyselyn merkittävimmät tulokset saimme kolmesta eri kysymyksestä. Saimme selvitettyä nuorten suosimat kulttuuripaikat, millä keinoilla nuoret käyttävät K9-korttia ja kortin markkinointi-ideoita. Näiden vastausten pohjalta K9-kortin kehittämistä saadaan vietyä eteenpäin. Joissain kysymyksissä oli mahdollista valita yksi tai useampi vaihtoehto, joka tulee ottaa huomioon vastauksia tarkastellessa. Esimerkiksi suosituimmista kulttuuripaikoista puhuttaessa piti valita kolme mieluisinta, jolloin yksittäistä vastausta pitää verrata sataan prosenttiin. Esimerkiksi 66,9% kaikista vastaajista valitsi mieluisimmaksi paikaksi Kuopion kaupunginteatterin.

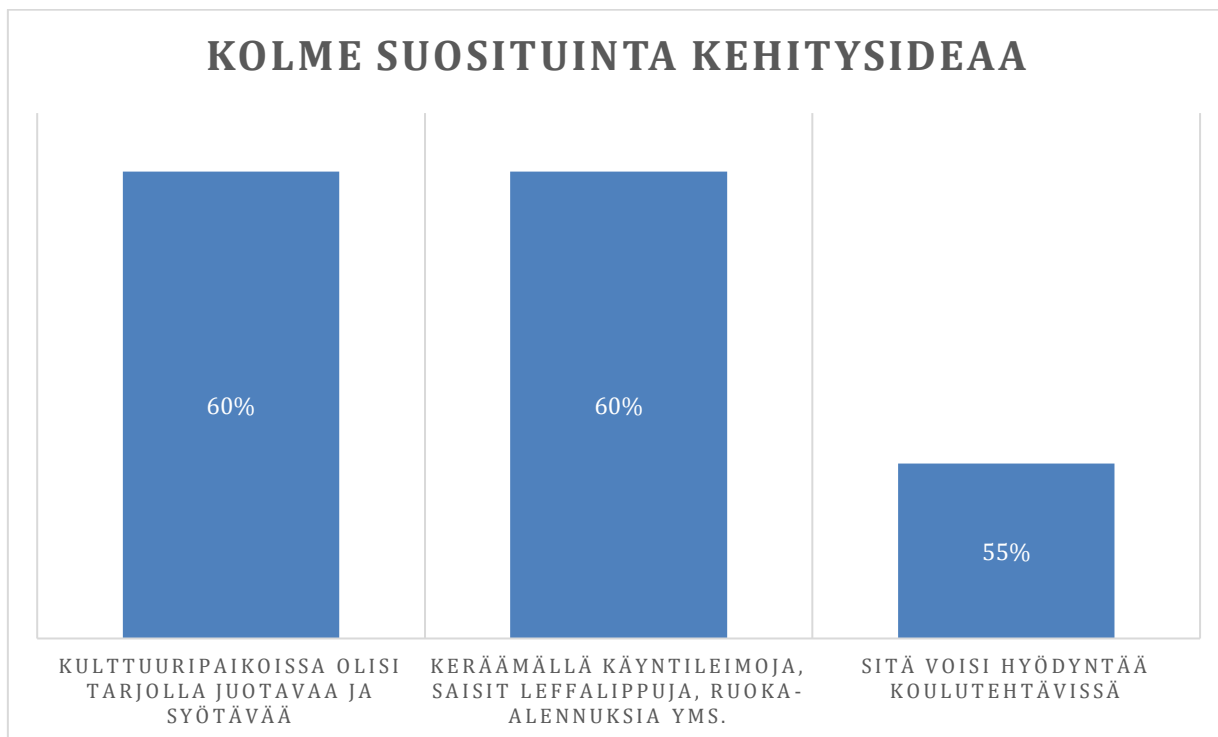
Nuorille mieluisimmat kulttuuripaikat Kuopiossa kyselyiden mukaan olivat Kuopion Kaupunginteatteri, Museo, Kuopion Musiikkikeskus ja Jäähalli. Kuopion Kaupunginteatteri sai 66,9% äänistä, Museo sai 43,5%, Kuopion Musiikkikeskus ja Jäähalli saivat 40,3% äänistä (kaavio 1). Kaavioon 1 on mainittu neljä kulttuuripaikkaa, sillä Jäähalli ja Kuopion Musiikkikeskus jakavat kolmannen sijan.

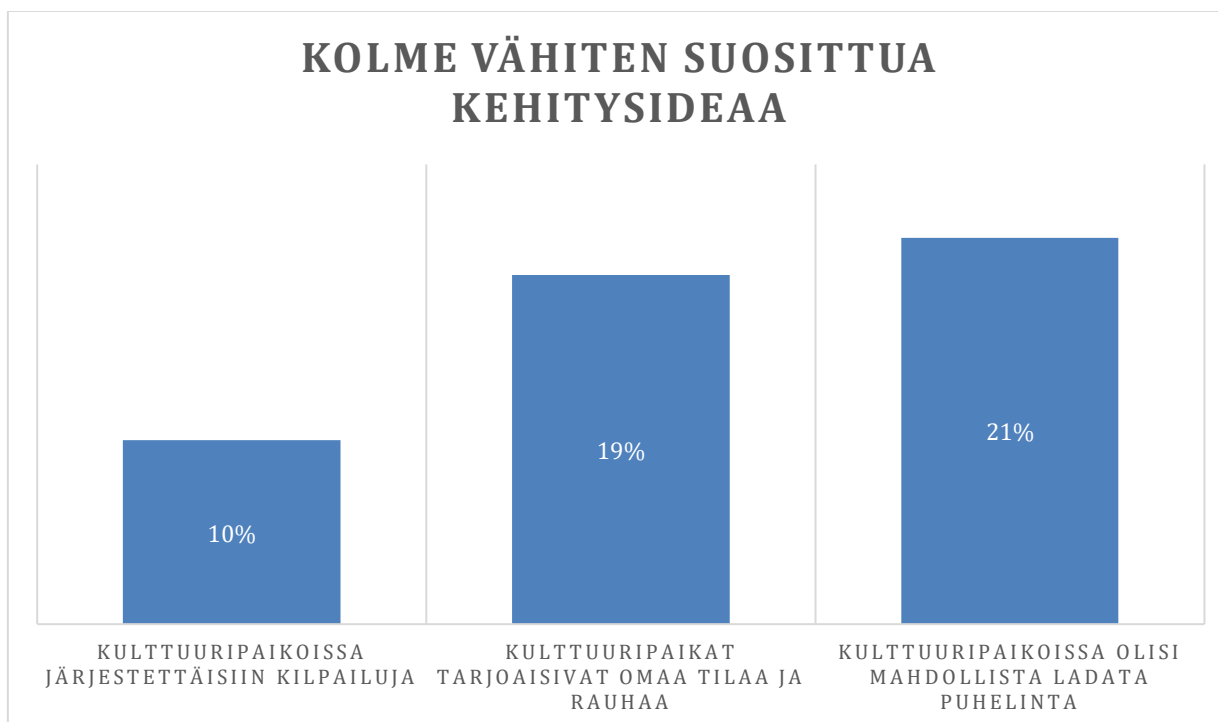
Kaavio 1

Tulosten jakaminen kulttuuripaikoille antaa heille mahdollisuudet kehittää omaa toimintaansa nuorille sopivammaksi omien resurssien mukaan. Kulttuuripaikat voivat omalla toiminnallaan innostaa ja aktivoida nuoria lähtemään kulttuuripaikkoihin. Tuloksista saatiin selville, mihin kulttuuripaikkoihin tilaajien kannattaa jatkossa suunnitella nuorten kehitysideoiden mukaista toimintaa.

Kyselyjen ja keskustelujen kautta saimme selville myös, että nuoret ovat kiinnostuneempia, jos kortin käyttämisestä saa jotain itselleen, kuten palkintoja tai ruoka-alennuksia, tai jos siitä hyötyy esimerkiksi koulutehtävissä. Palkinnot kiinnostavat nuoria vain, jos he tietävät saavansa sen, eikä sitä arvota kaikkien osallistuneiden kesken (sitä käyttämällä voisi voittaa palkintoja vs. keräämällä käyntileimoja saisit leffalippuja, ruoka-alennuksia yms.). Nuoret ovat kiinnostuneita siitä, että K9-kortin käyttämisestä on hyötyä koulutehtävissä ja he muutenkin yhdistävät sen kouluun, koska K9-kortti jaetaan heille siellä syksyllä lukuvuoden alussa. Noin puolet kyselyyn vastanneista nuorista kokivat mobiilikortin hyvänä. Kaaviossa 2 on esitetty eniten suosiota keränneet kehitysideat ja kaaviossa 3 vähiten suosiota keränneet kehitysideat.

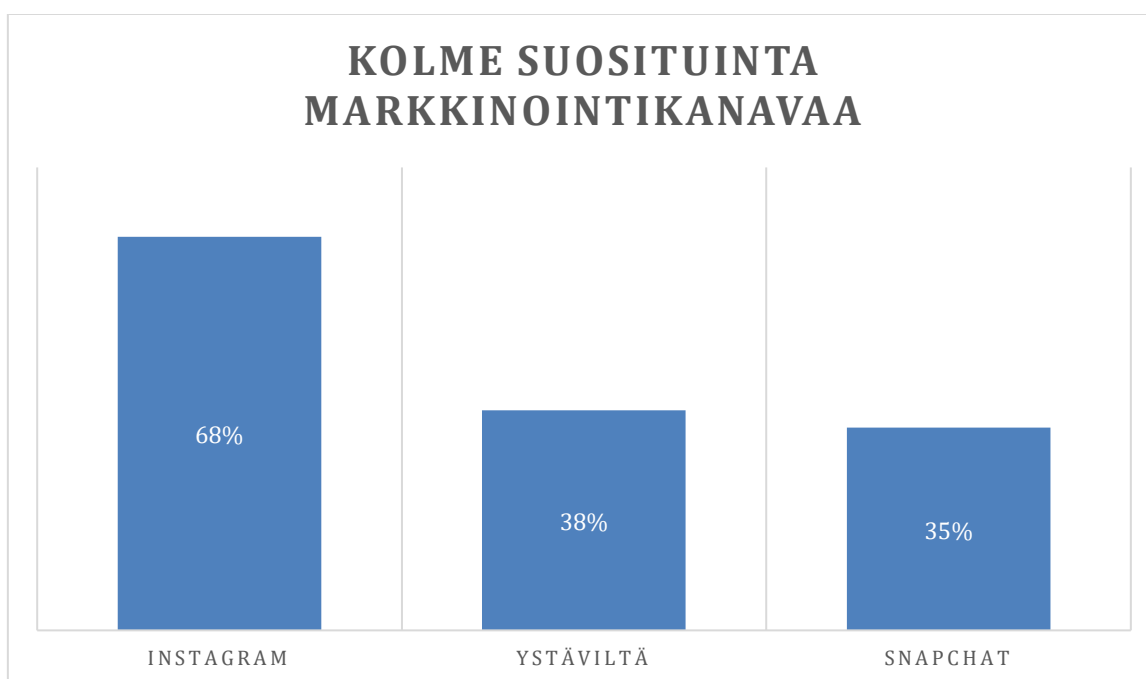

Kaavio 2

Kaavio 3

Kyselyssä kysyimme *Mitä kautta saisit helpoiten tietoa tapahtumista*. Kolme eniten ääniä saaneet vaihtoehdot (Kaavio 4) ovat Instagram, ystävät ja Snapchat. 68% nuorista vastasi, että helpoiten tietoa saisi Instagramista, 38% ystäviltä ja 35% Snapchata. Osa nuorista koki saavansa tietoa koulun (Wilma tai Peda.net) kautta helpoiten. K9-kortin markkinointia kannattaa kohdentaa useiden eri kanavien kautta, jotta tieto kulttuurista ja taiteesta saavuttaisi mahdollisimman monet nuoret. On tärkeää muistuttaa nuoria tasaisin väliajoin ajankohtaisista esityksistä, ja kertoa, miten kauan ne ovat esillä ja minkä edun niistä saa. Esimerkiksi kouluissa ja Instagramissa muistuttaminen on tehokasta.

Kaavio 4

K9-kortille voisi tehdä esimerkiksi oman Instagram -tilin, johon päivitetään nuorille mielenkiintoisia näytöksiä, näyttelyitä, esityksiä jne. kuvauksien, trailerien ja kuvien kautta. Monet nuoret osoittivat, että laadukkaat trailerit ja kuvat houkuttelisivat nuoria lähtemään paremmin kulttuurilaitoksiin. Instagram on monimuotoinen sosiaalinen media, koska kuvien ja videoiden jakamisen lisäksi Stories -toiminnossa pystyy

tekemään esimerkiksi lyhyitä kyselyitä, jakamaan niiden tuloksia ja pystyy selvittämään, mitä nuoret haluavat ja mikä heitä kiinnostaa. Storiesin kautta pystyy myös pyytämään anonyymejä arvosteluja esimerkiksi teatteriesityksistä, ja nuorten mukaan arvostelut houkuttelisivat lähtemään teatteriin ja muihin taidelaitoksiin.

Sosiaalisessa mediassa markkinointi voi parhaimmillaan olla vastavuoroista nuorten kanssa. Sosiaalisessa mediassa postaukset voi suunnitella etukäteen ja käydä syöttämässä omalle sivulle myöhemmin. Instagram on sosiaalisen median alusta, jossa nuoret kyselyiden mukaan viettävät eniten aikaa. K9-kortin markkinointia ja nuorten kohtaamista täytyy kuitenkin harjoittaa myös muuten, mutta Instagram on siihen yksi mahdollinen väline.

6.2 Muita tuloksia

Kyselyistä ja havainnoista nousi edellisessä luvussa esiteltyjen tuloksien lisäksi myös muita tuloksia, jotka käydään läpi tässä luvussa. Yksi ennakko-oletuksista ennen tulosten arviointia liittyi kodin ja kulttuurilaitosten välimatkaan. Pohdimme paljon sitä, kokevatko nuoret kulttuuripaikkojen olevan liian kaukana. Tulosten mukaan 15% vastanneista koki kulttuuripaikkojen olevan liian kaukana, kun taas 59% koki, että kulttuuripaikat eivät ole liian kaukana. Kyselyyn vastanneista 24% ei osannut sanoa.

Huomasimme, että kodin sijainnilla kulttuurilaitokseen nähden ei ole suurta merkitystä. Tärkeämpi kysymys on nuoren kokemus siitä, mitä pidetään pitkänä matkana ja miten kulttuuripaikkoihin kulkeminen onnistuu, jos asuu esimerkiksi kymmenen kilometrin päässä lähimmästä kulttuuripaikasta. Tuloksista ei selviä, pystyykö nuori esimerkiksi kulkemaan julkisilla tai polkupyörällä, tai onko nuoren mahdollista saada muu kyyti kulttuuripaikkoihin.

Toinen ennakko-oletus, josta heräsi ajatuksia ennen työpajatoiminnan alkua ja tulosten keräämistä, koski kynnystä kulttuuripaikkoihin menemiselle. Pohdimme, jännittääkö nuoria kulttuurilaitoksiin lähteminen, ja onko kynnys riittävän matala osallistumiselle. Muotoilimme väitteen kyselyyn muotoon *Minua jännittää mennä kulttuuripaikkoihin*, jonka voi tulkita usealla tavalla. Väitteen taustalla voi olla ajatus yksilön

omista tuntemuksista, siitä miltä nuoresta tuntuu mennä kulttuuripaikkoihin tai ajatus siitä, millaisina nuoret pitävät kulttuuripaikkoja. Kyselyyn vastanneista 11% vastasi olevansa samaa mieltä, eli kulttuuripaikkoihin meneminen jännittää. 75% vastasi, että kulttuuripaikkoihin meneminen ei jännitä, ja 10% ei osannut sanoa. Tulosten mukaan kyselyyn vastanneista nuorista suurta osaa ei jännitä kulttuuripaikkoihin meneminen.

K9-kortin kehittämisestä puhuttaessa esille nousi ajatus siitä, onko K9-korttia turha ylläpitää, jos nuoret eivät käytä sitä. Kyselyn tulosten ja työpajoissa tehtyjen havaintojen perusteella nuorten keskuudessa on kiinnostusta kulttuuriin ja taiteeseen, mutta syy kortin käyttämättömyyden taustalla voi johtua monesta tekijästä. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi sosiaalinen paine, kortin unohtuminen tai taiteen tuntuminen vieraalta.

Työpajojen aikana heränneistä keskusteluista nousi esille, kuinka kouluissa on hyödynnetty kulttuuritarjontaa koulutehtävien apuna, tukena tai korvaavana tehtävänä, joka lisäisi nuorten kiinnostusta kortin käyttämiseen. Esimerkiksi nuorten kanssa keskustellessa nousi esille, että teatteriarvostelujen tekeminen on mielekästä, jos sen saa sisällytettyä oppitunneilla käsiteltäviin aiheisiin. Nuoret myös kertoivat pitäneensä esimerkiksi teatterikäynneistä, ja kokivat että voisivat mennä uudelleen. Taide- ja kulttuurikokemukseen vaikuttaa myös se, minkälaista kulttuuria ja taidetta nuori on ollut kokemassa. Koulujen ja kulttuuritoimijoiden välinen yhteistyö on tässä yhteydessä tärkeää, sillä se lisää nuorten kiinnostusta kortin käyttämiseen. Nuoret kokevat tärkeäksi K9-kortin käyttämisestä saatavan hyödyn, joka osaltaan motivoi käyttämään korttia ja tutustumaan kulttuuriin ja taiteeseen. Lisäksi K9-kortin linkittäminen kouluun tehostaa kortista ja kulttuurimenoista tiedottamista.

6.2.1 Kysely nuorten huoltajille

Teetimme yhdeksäsluokkalaisten huoltajille kyselyn, koska halusimme selvittää kuinka huoltajat kokevat kulttuurin ja taiteen, ja mitä he tietävät K9-kortista ja sen eduista. Kyselyn kautta selvitimme myös sitä voiko huoltajien kulttuurikäyttäytyminen vaikuttaa nuorten ajatuksiin kulttuurista ja taiteesta. Kysely toimitettiin huoltajille

opettajien kautta Wilmassa. Teimme kyselystä lyhyen, jotta siihen vastaaminen ei vie liian kauaa aikaa ja saisimme siten enemmän vastauksia. Kyselyyn laitoimme viisi kysymystä ja yhden informatiivisen kappaleen, jossa kerroimme K9-kortista ja sen eduista, jotta huoltajat osaavat vielä auttaa yhdeksäsluokkalaistaan hyödyntämään K9-korttia. Vastauksia kyselyyn saatiin huoltajilta 53 kappaletta.

Huoltajien kyselyn tuloksista huomasimme, että hieman yli puolet (55%) huoltajista eivät tiedä, mikä K9-kortti on. Kyselyyn vastanneista huoltajista 70% ei tiennyt korttiin kuuluvista eduista. Vastaukset osoittavat, että huoltajat eivät ole saaneet tarpeeksi tietoa K9-kortista ja sen eduista. 87% huoltajista on kiinnostuneita kulttuurista ja taiteesta. Huoltajien kiinnostus kulttuuriin ja taiteeseen voi edesauttaa nuorten lähtemistä kulttuurin pariin. Huoltajien tiedottaminen K9-kortista on tärkeää, jotta huoltajat voivat esimerkiksi lähteä nuorten kanssa kulttuurilaitoksiin ja siten hyödyntää kortin alennuksia. Kaikki huoltajat eivät tiedä K9-kortin eduista, ja saattavat käydä kulttuuripaikoissa nuorten kanssa ilman, että etuja hyödynnetään. Kyselystä saimme selville myös, että 47% vanhemmista käyttää lapsiaan joskus kulttuuripaikoissa. Kysely tuloksineen on liitteessä 4.

7 ARVIOINTI

Opinnäytetyöhön valikoitui menetelmiksi kysely ja havainnointi, sekä toiminnalliseksi menetelmäksi työpajat. Menetelmät täydensivät toisiaan hyvin, ja jokaisella menetelmällä oli oma tarkoituksensa työskentelyn aikana. Menetelmien valinta ei ollut vaikeaa, koska tilaajalla oli selkeä toive siitä, mitä työskentelyllä halutaan selvittää. Lisäksi kirjallisuuteen tutustuminen ja menetelmien ymmärtäminen teoriassa helpottivat oikeiden menetelmien löytämistä. Valitut menetelmät sopivat tilaajan toiveeseen hyvin, ja menetelmien avulla saavutettiin toivottuja tuloksia.

Kyselyiden, havainnointipäiväkirjan ja työpajojen rakenne koottiin usean vaiheen kautta. Aluksi kirjassimme ylös olennaiset asiat, jotka halusimme selvittää kyselyllä. Tämän jälkeen ajatukset koottiin kysymysmuotoon ja hyväksyttiin tilaajalla. Kyselyä

muokattiin ennen työpajoja useita kertoja, jotta sillä pystyttiin selvittämään työn kannalta oleellisia asioita. Samoin nuoria havainnoidessa pohdimme etukäteen, millaiset asiat ovat tärkeitä ottaa huomioon ja kirjoittaa muistiin havainnointipäiväkirjaan.

Työpajat menetelmänä toimivat odotetusti, koska niiden avulla saatiin innostettua nuoria ja heräteltyä heidän ajatuksiaan taiteeseen ja kulttuuriin. Työpajojen ohjaaminen oli hyvä toiminnallinen menetelmä, sillä ilman sitä nuorten vastaukset kyselyyn olisivat todennäköisesti olleet erilaisia. Työpajat auttoivat innostamaan nuoria taiteen ja kulttuurin pariin, ja ne toimivat hyvänä keinona tiedottaa nuoria K9-kortista ja sen eduista. Työpajojen ohjaaminen jatkuu tulevaisuudessa, koska ne on koettu hyväksi tavaksi tuoda esille K9-korttia.

7.1 Tilaajan arviointi opinnäytetyön hyödyllisyydestä

Tärkeä osa opinnäytetyötä on tilaajan antama palaute ja näkökulma työn hyödyllisyydestä. Pyysimme Kuopion kaupungin kansalaistoiminnan palveluilta palautetta ja ajatuksia siitä, onko työstä hyötyä ammattialalle. Tähän lukuun kokosimme opinnäytetyömme ohjaajan, Kuopion kaupungin draamak kasvattaja Anni Marinin, ajatuksia aiheesta.

Tilaajan mukaan K9-kortin parissa tehty työ on ollut hyödyllinen ja antanut uusia ajatuksia kortin jatkokehittämiseen. Erityisesti huoltajille tehty kysely ja sen tulokset ovat olleet merkittäviä, ja ne on otettu huomioon jo tänä keväänä K9-korttiin liittyvissä asioissa. Kaksi kertaa vuodessa ilmestyvään *Kohtaamisia* -lehteen on tulossa ensi syksynä vanhemmille kohdennettu mainos K9-korttiin liittyen. Lisäksi tilaaja on ollut yhteydessä taidelaitoksiin, joille pidetään K9-työpaja, sekä esitellään tehtyä tutkimusta ja saatuja tuloksia. (Marin 2019.)

Positiivinen ja huojentava tieto, joka kyselyillä saatiin selville, oli tieto siitä, että kulttuuri ja taide kiinnostaa nuoria. Sosiaalinen media ja sosiaalisten suhteiden huomiointi K9-kortin markkinoimisessa on tärkeä tieto, jota viedään eteenpäin taidelaitoksille. Työpajojen ohjaamiseen tehty työpajamateriaali on merkittävä, ja se muokataan

luvallamme Kuopion kaupungin formaattiin sopivaksi. Työpajaopasta jaetaan sähköisesti ja printattuna versiona. Opinnäytetyöstä ja tehdystä tutkimuksesta on ollut paljon hyötyä, ja sitä on hyödynnetty ja hyödynnetään jatkossa. (Marin 2019.)

7.2 Itsearviointi

Lähdimme tekemään opinnäytetyötä K9-kortin parissa aidosta kiinnostuksesta, joka on näkynyt työskentelyssä. Meille oli tärkeää, että saimme tehdä toiminnallista työtä nuorten parissa ja innostaa heitä osallistavin menetelmin. Lisäksi työn tekeminen itsenäisesti on opettanut meitä enemmän omatoimiseen työhön ja edistänyt merkittävästi omaa ammatillista kasvua. Työskentely parina oli meille luontevaa ja sujui ongelmitta. Huomioimme onnistuneesti opinnäytetyöprosessissa toisemme, tilaajan, yhteistyökumppanit ja erityisesti nuoret.

Olemme tyytyväisiä työhön kokonaisuudessaan. Kävimme heti alussa läpi työn koko kaaren, katsoen koko kuvaa. Selvisimme hankalista ja stressaavista tilanteista hyvin. Olemme oppineet matkan aikana paljon ammatillisuudestamme, monialaisesta yhteistyöstä ja siitä, millaista on toimia yhteisöpedagogina kulttuurin ja taiteen parissa tehtävässä työssä.

8 POHDINTA

Päätavoitteena oli innostaa nuoria kulttuurimenojen pariin selvittämällä mikä nuoria taiteessa ja kulttuurissa kiinnostaa. Opinnäytetyöhön sisältyi useita erilaisia vaiheita, joita olivat muun muassa yhteistyökumppaneiden kanssa työskentely, nuorten kohtaaminen ja heidän ajatusten huomioiminen K9-korttia kehittäessä, työpajojen materiaalin kerääminen ja rakenteen suunnittelu, sekä tilaajan näkökulman huomioiminen.

Saimme työpajoissa kyselyiden avulla ja nuorten kanssa keskustelemalla kehitysideoita, joiden pohjalta K9-korttia voidaan muokata, jotta nuoret käyttäisivät sitä tulevaisuudessa enemmän. K9-kortin käyttäminen on tärkeää, jotta nuoria saadaan tutustumaan taiteeseen nuorella iällä. Näin heistä saadaan tulevaisuuden yleisöä. K9-kortti mahdollistaa sen edullisten hintojen avulla. Nuoret pääsivät vaikuttamaan K9-kortin kehittämiseen, jonka avulla saimme tietää, mitkä tekijät vaikuttavat nuorten kulttuurilaitokseen lähtemiseen. Kehitysideoiden pohjalta koemme, että nuoret lähtevät parhaiten kulttuurilaitokseen silloin, kun he saavat siitä hyötyä esimerkiksi koulutehtäviin. Kokemusten mahdollistaminen nuorille voi auttaa nuoria löytämään uusia kiinnostuksenkohteita.

Työpajatoiminnan tavoitteena oli kehittää malli, jota voidaan käyttää tulevaisuudessa K9-kortista tiedottamiseen ja tutustuttaa nuoria kulttuuripalveluiden tarjoajiin ja taidelajeihin. Työpajoista tuli toimiva kokonaisuus, jossa nuoret pääsivät osallistumaan keskusteluun ja jakamaan ajatuksiaan taiteesta. Saimme opettajilta palautetta, joiden mukaan työpajat toimivat hyvin ja se on mielenkiintoinen tapa innostaa käyttämään K9-korttia osallisuuden ja dialogin keinoin. Työpajatoiminnalla saatiin heräteltyä yhdeksäsluokkalaisten ajatuksia, joiden avulla huomattiin nuorten kiinnostuksia eri taiteen muotoihin.

8.1 K9-kortin jatkokehittäminen

K9-kortti on käytössä Pohjois-Savon eri kunnissa (pois lukien Varkaus ja Leppävirta), minkä vuoksi ne ovat yksi kehittämiskohde, joka tulisi huomioida tulevaisuudessa. Meidän opinnäytetyössämme keskityttiin Kuopion lähialueen yläkouluihin, joten Pohjois-Savon maakunnan muihin kuntiin ei olla tehty tutkimusta. K9-kortin kehittämiseen Kuopion lähikunnissa olisi hyvä panostaa, koska siellä on erilaiset lähtökohdat osallistua Kuopion kulttuuripalveluiden pariin. Pienemmissä kunnissa on pienempi kulttuuritarjonta, joka saattaa vähentää K9-kortin käyttämistä siellä. Työpajatoiminnan laajentaminen Kuopion lähialueiden ulkopuolelle lisää tasavertaisuutta K9-kortin käyttöalueilla.

Harrastuspassi on opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallinen kehittämistyö, joka on suunnattu kaikille yläkoululaisille. Harrastuspassi auttaa nuoria löytämään itselleen mieluisan harrastuksen. Passi lisää nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastuksen löytämiseen. Harrastuspassiin ladataan maksuttomia harrastusten ko-keilukertoja, jatkuvia harrastuksia, pääsylippuja ja muita etuja. Harrastuspassin sisältöön pääsee vaikuttamaan kunnat, yritykset, säätiöt, sosiaali- ja terveystoimi sekä yhdistykset. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.) K9-korttia on kaavailtu osaksi valtakunnallista harrastuspassia, jolloin K9-kortista saadaan mobiiliversio. Kuopioon tuleva harrastuspassi lisää K9-kortin mahdollisuuksia, sillä harrastuspassin saldoa voi käyttää myös K9-kortin etuihin.

K9-kortin kehittämiseen liittyvät, lopulliset tulokset nähdään sitten, kun tilaaja ottaa käyttöön nuorilta saadut kehitysideat. K9-kortin kehittäminen jatkuu pitämällä K9-kortti ajankohtaisena ja esillä. Nuorten kiinnostuksenkohteet ja käyttäytymistavat muuttuvat ajan kuluessa, joten on tärkeää kuulla nuorten ajatuksia ja mukautua niihin, jotta K9-korttia käytetään jatkossakin.

LÄHTEET

Bollo, Alessandro, Da Milano, Cristina, Gariboldi, Alessandra, Torch, Chris, Carnelli, Luisella, Karlsson, Goran Lars, Schiavone, Carla & Georgadze, Natalie 2017. Final report. Study on Audience Development – How to place audiences at the centre of cultural organisations. European Commission.

Hakoluoto, Tanja 2016. Nuoren kokonaisvaltainen kohtaaminen ja dialogisuus. Teoksessa Fedotoff, Jaana & Leppäkari, Heidi & Timonen, Päivi (toim.) Koordinaatit nuorten tieto- ja neuvontatyöhön. Suuntaviivoja ammatilliseen osaamiseen. 1. painos. Oulu: Koordinaatti – Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus, 9-20.

Hämäläinen, Tuija & Palo, Susanna 2014. Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. 11-13, 28-29

Kuopion kaupunki 2019. Vapaa-aika ja hyvinvointi. Kulttuuri. Kulttuuripalvelut. Viitattu 3.4.2019. <https://www.kuopio.fi/kulttuuripalvelut>

Marin, Anni 2019. Haastattelu – arviointi opinnäytetyön hyödyllisyydestä 13.5.2019. Kuopio.

Mäenpää, Panu 2015. Viisi askelta aitoon osallistumiseen kulttuurialalla. Teoksessa Lindholm, Arto (toim.) Ei-kävijästä osalliseksi. Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Humanistinen ammattikorkeakoulu, 87-96.

Nuorisoasiainkeskus 2012. Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä. Viitattu 3.4.2019. file:///C:/Users/Pavilion/Desktop/Nuorten_osallisuus.pdf

Nuorisolaki (21.12.2016/1285).

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.-4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy, 37-121.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Harrastuspassin kehittämistyö käynnistyy. Viitattu 2.5.2019. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/harrastuspassin-kehittamistyoy-kaynnistyy

Paalasmaa, Jarno 2014. Aktivoi oppilaasi. Jyväskylä: PS-kustannus, 101-111.

Peda.net 2018. 9.lk:n K9-kortti. Viitattu 3.5.2019.

<https://peda.net/kuopio/muu-toiminta/kulttuuripolku/k9-kortti>

Rauas, Minna 2014. Pieniä tekoja, suuria asioita. Nuorisotyön eettinen näkökulma. Humanistinen ammattikorkeakoulu, 23-29. Viitattu 25.4.2019.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/77705/ISBN%20978-952-456-172-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Repo-Kaarento, Saara 2010. Innostu ryhmästä. Miten ohjata oppivaa yhteisöä. 1.-2. painos. Helsinki: Kansanvalistusseura, 105-125.

Ståhlberh, Leena 2019. Pienryhmäohjaajan opas. Jyväskylä: PS-kustannus, 53-92.

Taidekaari 2019. Yleisopetus. Kulttuurikaiutin. Viitattu 21.5.2019.

<https://www.tampere.fi/taidekaari/yleisopetus/9luokka/9yo-kulttuurikaiutin-k19.html>

LIITTEET

Liite 1 Havainnointipäiväkirja

Ensimmäinen testityöpaja. Kahden luokan puolikkaat yhdessä (14 oppilasta), 22.1.2019.

Luokassa oli muutama tuttu oppilas.

Oppilaat olivat luokassa ympäriinsä, kunnes äidinkielenopettaja aloitti tunnin.

Oppilaat olivat hiljaa ja kuuntelivat aloituksen.

Väittämät lähtivät hyvin käyntiin ja kaikki tekivät mukana. Silmät olivat auki, joten muutamat oppilaat vilkuilivat kaverin mielipiteitä ennen kuin vastasivat. Tulevaisuudessa tulee huomioida saisiko oppilailta luotettavamman vastauksen, jos silmät olisivat kiinni. Mutta pääsääntöisesti väittämät menivät hyvin.

Ryhmiiin jako meni ongelmitta, ja jakautuminen ryhmiin sujui reippaasti ja vaivattomasti.

Kahdessa ryhmässä oli hieman liikaa jäseniä (4+4+3+3), joka vaikutti keskittymiseen.

Itse pienryhmätyöskentely sujui hyvin, mutta aikaa oli hieman liikaa, joten keskittymisen herpaantui nopeasti, ja jotkut alkoivat räplätä puhelinta, kun oma aihe oli käyty läpi.

Läpikäynti meni hyvin, erityisesti silloin, kun kävimme läpi ryhmien omat aiheet. Vähemmän keskustelua herättivät ne teokset, joita ryhmät eivät olleet tutkineet etukäteen.

Katutaide kiinnosti erityisesti nuoria, etenkin yhtä nuorta, joka halusikin kertoa ajatuksiaan katutaiteesta koko ryhmälle.

Ryhmä keskittyi kuitenkin varsin hyvin, vaikka tekniikka petti, ja oltiin puhelinten varassa jonkin aikaa.

Suurin osa vaikutti keskittävän kyselyn tekemiseen, ja se tehtiin hiljaisuudessa.

Vaikutti siltä, että jotain kiinnostusta aiheeseen oli.

Työpajan kesto oli hieman alle 1.5h, sillä ryhmä koko oli pieni, eikä keskustelua hirveästi ollut.

Toinen testityöpaja (21 oppilasta), 30.1.2019.

Keskustelua heräsi huomattavasti enemmän kuin ensimmäisellä työpajalla. Tähän voi vaikuttaa, että ryhmä oli suurempi, ja kaikki oli samaa luokkaa. Myös opettaja herätteli keskustelua välillä. Opettajasta välittyi kiinnostus aiheeseen, ja se vaikutti myönteisesti oppilaisiin.

Oppilaat käyttäytyivät kuin normaalisti luokassa eli viittasivat usein, vaikka niin ei tarvitsisi tehdä.

Keskustelu oli hyvää ja aiheesta, ja ei haitannut, vaikka aihe rönkyili välillä, mutta pysyttiin silti kulttuurissa ja taiteessa.

Videot herättivät paljon enemmän kiinnostusta ja keskustelua.

Kyselyt palautuivat nopeammin kuin ensimmäisessä työpajassa.

Kolmas ja viimeinen testityöpaja (17 oppilasta), 31.1.2019

Keskustelua oli keskivertoisesti, mutta keskustelu oli rennompaa, silloin kun keskustelut lähtivät eteenpäin (esim. eivät viittanneet). Kiinnostuksen huomasi monessa oppilaassa. Saamme oppilaiden kiinnostuksia nostettua, ja niistä syntyy hyviä keskusteluja. Keskustelua voisi kuitenkin olla enemmän.

Opettajan palautteen mukaan työpaja sai yhden oppilaan puhumaan, joka ei normaalisti puhu. Ja toinen oppilas, joka normaalisti häseltää koko ajan, pysyi rauhallisena koko työpajan ajan.

Videot edelleen suositumpia.

Väittämät toimivat paremmin silmät kiinni.

Ensimmäinen varsinainen työpaja (23 oppilasta), 13.2.2019

Keskustelua ryhmässä ei ollut lähes ollenkaan, vain kaksi oppilasta alkoi kertoamaan ajatuksiaan työpajan puolivälissä. Tässäkkin ryhmässä saimme oppilaan kertomaan ajatuksiaan asiallisesti ja paljon, vaikka normaalisti oppilas ei hirveämmin tunnilla osallistu.

Testasimme kyselyä webropolissa tehtynä, mutta se ei toimi, sillä kaikki eivät palauttaneet kyselyä.

Oppilaista kuitenkin huomasi, että ajatukset alkoivat pyörimään päässä, vaikka ne eivät aina ihan puheeksi asti päässeet.

Suosikkitaiteilijaa kysyttäessä kaikki vastasivat saman, koska muutkin vastasivat. Oma mielipidettä ei haluttu tai uskallettu tuoda esille.

Toinen varsinainen työpaja, urheiluluokka (17 oppilasta), 27.3.2019

Ryhmä ei keskustellut yhtään. Oppilaat puhuivat vain, jos oli oman ryhmän vuoro tai, jos tiettyä oppilasta pyydettiin vastaamaan. Luokassa oli myös hälinää enemmän kuin aikaisemmissa ryhmissä.

Oppilailta ei saanut lähes ollenkaan reaktioita teoksiin. Edes videot eivät herättäneet mielenkiintoa.

Suosikki teos oli kaikilla sama, ja oppilaista huomasi, että he vastasivat kiinnostuksen puutteesta saman kuin edellinen.

Kysely täytettiin nopeasti ja hutiloiden.

Kolmas varsinainen työpaja (21 oppilasta), 1.3.2019

Tämäkään ryhmä ei kiinnostunut aiheesta suuresti, ja keskusteluun osallistui vain 2-3 oppilasta, välillä.

Luokka kuitenkin kuunteli kärsivällisesti, ja kyselyihin vastattiin hieman paremmin kuin edellisessä ryhmässä.

Teokset herättivät muutamien mielenkiinnon ja suosikkiteosta kysyttäessä, osa vastasiikin rehellisesti, eivätkä ottaneet samaa kuin muilla.

Neljäs varsinainen työpaja (19 oppilasta), 11.3.2019

Luokka oli vaikea aktivoida aiheeseen, ja heillä oli vaikeuksia nousta seisomaan alkulämmittelyn ajaksi.

Luokassa kuitenkin heräsi välillä keskustelua, ja teokset (varsinkin videot) aiheuttivat erilaisia reaktioita oppilaissa. Luokassa oli henkilö, jolla oli moneen aiheeseen hienoja ajatuksia.

Luokan perällä oli nelikko, jotka ei kuunnellut yhtään eikä pysynyt mukana aiheessa. Luokassa oli välillä häiritsevästi hälinää, mutta ei liian usein.

Suosikkiteosta ja -paikkaa kysyttäessä, jokainen vastasi oman mielen mukaan, eikä valinnut samaa kuin edellisellä.

Liite 2 Kysely

K9 -kysely

1. Sukupuoli

- Tyttö
- Poika
- Joku muu
- En halua kertoa

2. Asuinalueesi

- Keskusta
- Neulamäki
- Pirtti
- Jynkkä

- Petonen
- Puijonlaakso
- Saarijärvi
- Kelloniemi
- Särkiniemi
- Särkilahti
- Saaristokau-
punki
- Niirala
- Joku muu,
mikä?

3. Kenen kanssa menet mieluiten katsomaan kulttuuria ja taidetta?

- Äidin/Isän/Muun huol-
tajan
- Sisarusten
- Ystävän
- Yksin
- Jonkun muun, kenen?

4. Valitse seuraavista kolme mieluisinta kulttuuripaikkaa

- Kuopion kaupunginteatteri
- Museo (Kuopion museo, korttelimu-
seo)
- Taidemuseo
- Kino Kuvakukko
- VB -valokuvakeskus
- Jäähalli
- Sotku - Itä-Suomen tanssin aluekes-
kus
- Kirjasto
- Kuopion Musiikkikeskus
- Siilifolk

5. Vastaa seuraaviin väittämiin

(5 - täysin samaa mieltä, 3 - en osaa sanoa, 1 - täysin eri mieltä)

Kulttuuri/taide on mielenkiintoista	☐	☐	☐	☐
Tiedän mitä kulttuuri on	☐	☐	☐	☐
Harrastan kulttuuria/taidetta	☐	☐	☐	☐
Minua jännittää mennä kulttuuripaikkoihin	☐	☐	☐	☐
Kulttuuripaikat ovat liian kaukana	☐	☐	☐	☐
Kulttuuripaikkoihin voi mennä, vaikka ei ymmärrä taiteesta paljoa	☐	☐	☐	☐

6. Käyttäisitkö K9 -korttia enemmän jos...

(voit valita useamman)

- Kortti olisi mobiiliversiona
- Kulttuuripaikoissa olisi tarjolla juotavaa ja syötävää
- Sitä käyttämällä voisi voittaa palkintoja
- Kulttuuripaikoissa olisi nuorille kohdennettuja tapahtumia
- Kulttuuripaikoissa olisi mahdollisuus ladata puhelinta
- Kulttuuripaikoissa järjestettäisiin kilpailuja (QR -koodien, seppo.io:n) avulla
- Kulttuuripaikat tarjoaisivat omaa tilaa ja rauhaa
- Keräämällä käyntileimoja saisit leffalippuja, ruoka-alennuksia yms.
- Sitä voisi hyödyntää koulutehtävissä (esim. kirja-arvostelu korvataan teatterikäynnillä ja arvostelulla)
- Joku muu idea, mikä?

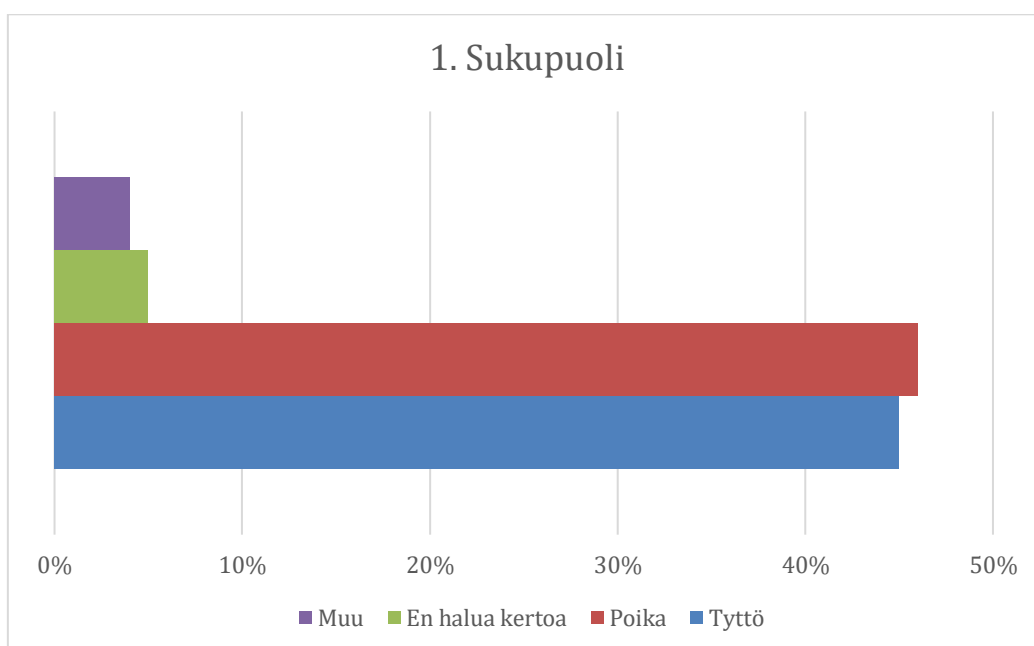
7. Mitä kautta saisit helpoiten tietää Kuopion kulttuuritapahtumista?

- Facebook
- Instagram
- Snapchat
- Wilma/Peda.net
- Ystäviltä
- Arviointien/Suosituksien kautta
- Kuopion seinä
- Vanhemmilta
- Joku muu, mikä?

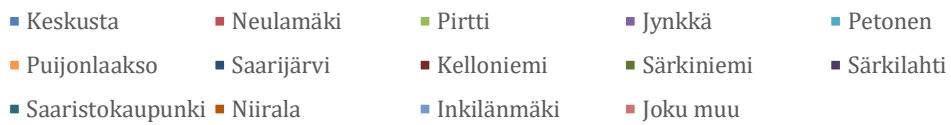
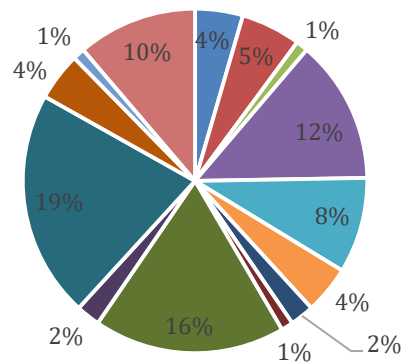
8. Mikä houkuttelisi sinua lähtemään kulttuuripaikkoihin/-tapahtumiin?

9. Jos saisit keksiä uuden nimen K9 -kortille, niin mikä se olisi?

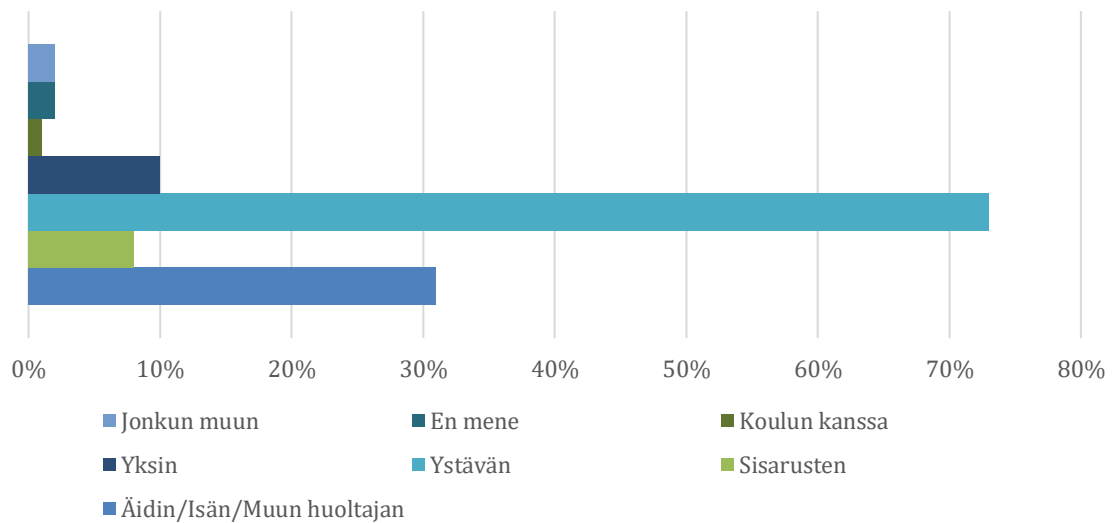
Liite 3 Kysely tuloksineen

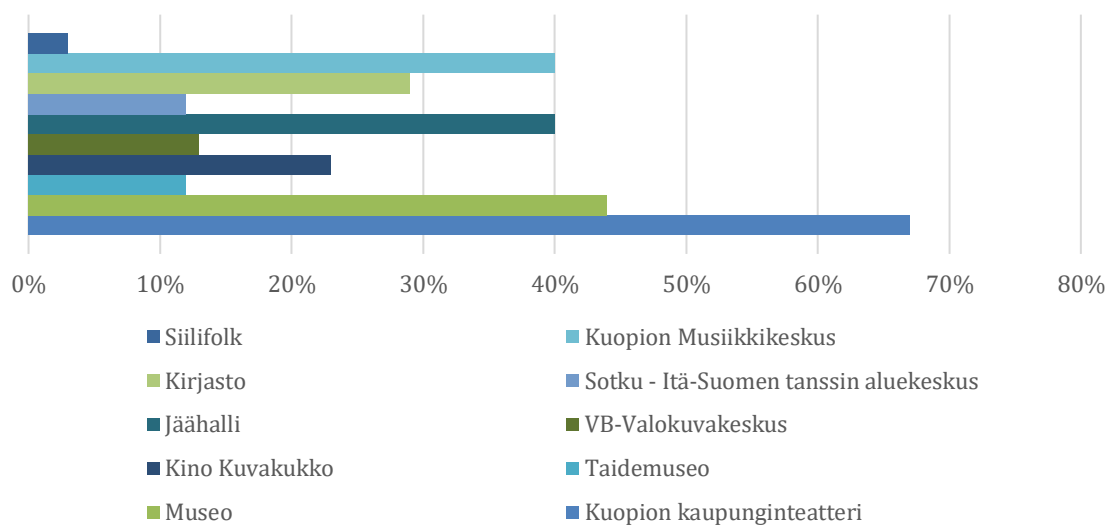
2. Asuinalue

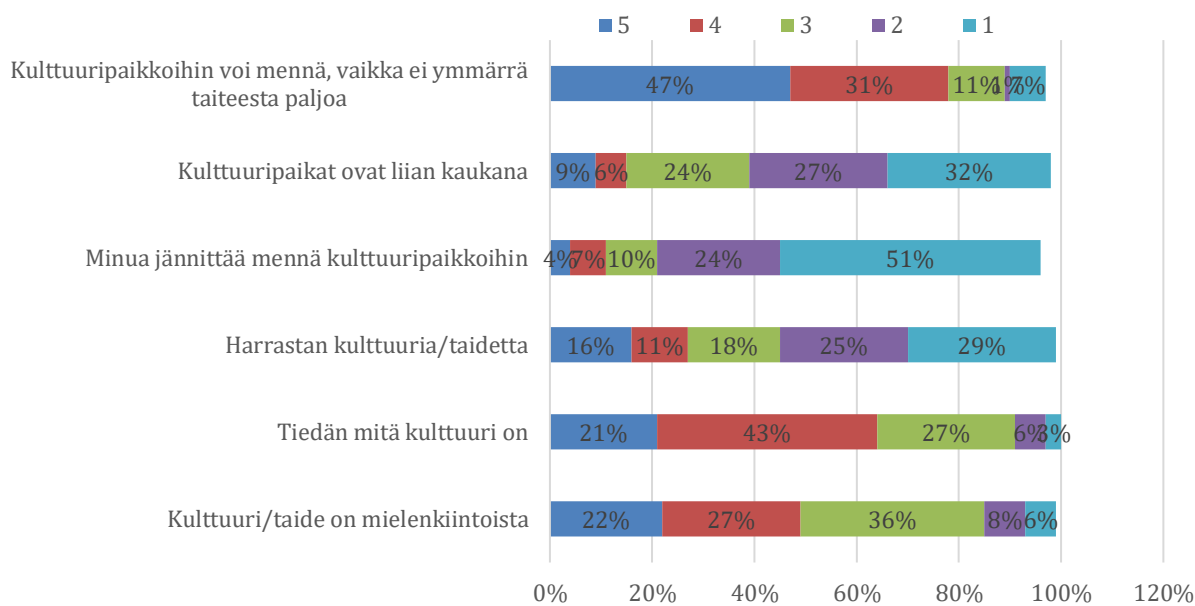
3. Kenen kanssa menet mieluiten katsomaan kulttuuria/taidetta? Voit valita useamman.

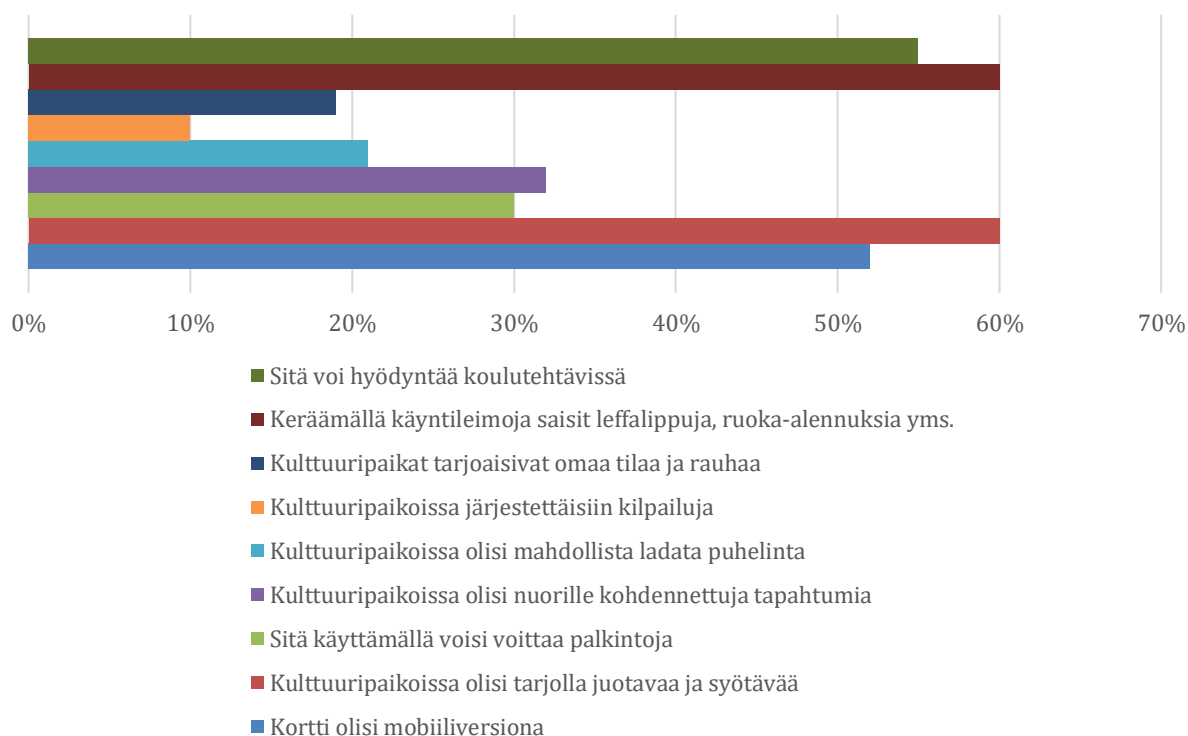
4. Valitse seuraavista kolme mieluisinta kulttuuripaikkaa.

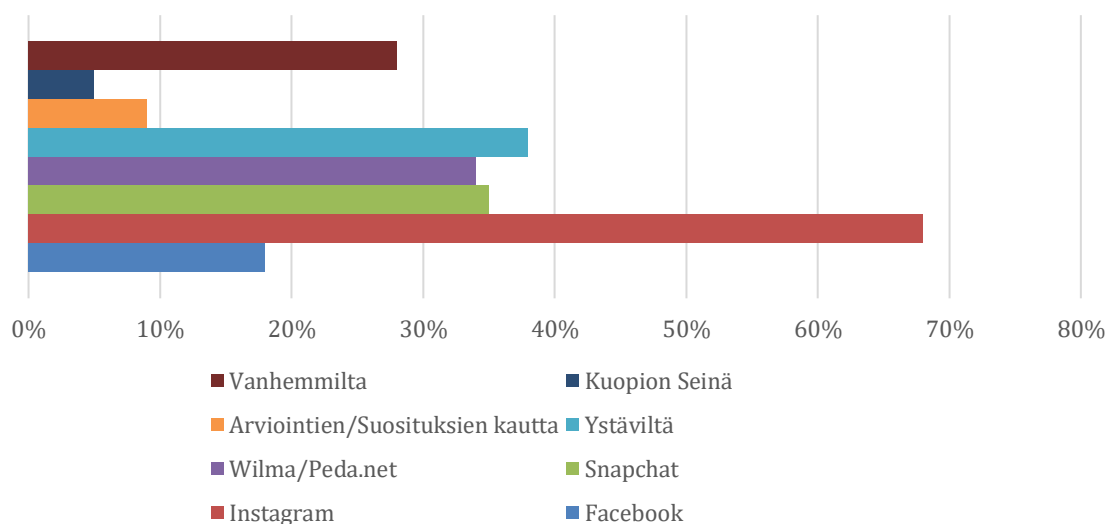
5. Vastaa seuraaviin väittämiin (5 - täysin samaa mieltä, 3 - en osaa sanoa, 1 - täysin eri mieltä)

6. Käyttäisitkö K9-korttia enemmän, jos... (voit valita useamman)

7. Mitä kautta saisit tietää helpoiten Kuopion kulttuuritapahtumista?

Liite 4 Vanhempien kysely tuloksineen

1. Tiedätkö mikä K9-kortti on?

Kyllä 45%

Ei 55%

2. Kiinnostavatko kulttuuri ja taide sinua?

Kyllä 87%

Ei 13%

3. Käytätkö lastasi/lapsiasi kulttuuripaikoissa?

Usein 9%

Joskus 47%

Harvoin 40%

En ollenkaan 4%

4. Käyvätkö lapsesi kulttuuripaikoissa?

Usein 9%

Joskus 41%

Harvoin 42%

Ei ikinä 8%

En tiedä 0%

5. Tiedätkö mitä etuja ja mistä K9-kortilla saa?

Kyllä 30%

En 70%